

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 15. (75.) évf.

6. szám. 2005 június

Ára: 7000 (0,70) lej, előfizetőknek: 5000 (0,50) lej

Számadás a fiatalokról

Ebben a hónapban ritka az a közösség, család, baráti kör, amelyet valamilyen formában ne érintene a júniusra tervezett ballagások sokasága. Ma már ballagunk és elbúcsúzunk az óvodától, az elemitől, a nyolcadik osztálytól. Patinás hagyományokat és sajátos jelentést hordoz a középiskolai végzősök, illetve az egyetemi hallgatók ballagása is.

Ebben a hónapban megnő a virágárusok bevétele, elárasztják a könyvesboltokat az ajándékozni vágyók, készülnek a családok, rokonok és ismerősök. A diákok kicsengetési kártyákat osztogatnak, bankettet szerveznek, s közben zavartan észlelik a nagy nap közeledtét. Zajlanak a felkészítők, próbaérettségik, vizsgák és államvizsgák. Aki e folyamatban él, úgy érzi, ebben a hónapban valaminek mindig vége van, s nyártól – de legkésőbb ősztől – valami mással folytatódnak a mindennapok.

A fenti kép a társadalmunkban általánossá vált időszaki jelenséget vázolja. Ám ennek aktuális árnyalása sajnos komorabb képet mutat. Mert milyen ballagási ünnepsége lehet például annak a bánsági fiatalnak, akinek a családja fedél nélkül maradt? Hol tértenek asztalt és miből? Hova megy haza az évrő után? Az elmúlt hónapok folyamatos esőzései családok ezreinek életét keserítették meg Erdély-szerte. A fiatalok ballagnak, részesei egy sajátos ünnepélynek, a velük tartó felnőttek pedig a ma és a holnap gondjait hordozzák vállukon és szívükben.

A képet tovább lehet árnyalni. Vajon mennyire világos és tudatos a *tovább, tovább?* Hova, merre tovább? Úgy tűnik, nagy a választék – különösen a középiskolát végzett diákok előtt. Az egyetemi szakok sokféleségében ma már főként azok képesek eligazodni, akik alaposan áttanulmányozták a több száz oldalas felvételi tájékoztatókat. Manapság a szülők

gyakran már csak megjegyezni próbálják a gyermekük által választott modern tudományág nevét. Emellett viszont sok helyen komoly anyagi kérdéseket vet fel az ősztől egyetemre kerülő fiatal megélhetése. Ma még csak szívszorongva gondol az előtte álló érettségre, de ősztől akár el is kallódhat az új egyetemi városban.

A ballagás hónapja kérdések özönét hozza felszínre. Mi lesz azokkal, akik nem tanulnak tovább? Hányan keresik majd külföldön a jobb megélhetési lehetőséget? Mi lesz az egyetemet végzett fiatal értelmiséggel? Közülük hányan hagyják el az országot? Hol helyezkednek el? Hol és mit ér majd a végzettségük?

Tényszerű kérdések ezek, amelyekre most még nehéz a válasz. Az elmúlt évek tapasztalatai, kimutatásai megrajzolnak ugyan egy irányt, de nem „célszerű” ezeket nevének nevezni. Újabb nemzedékek váltják egymást, mindig újabb reményekkel és tervekkel, amelyeket nem ajánlatos ismert formákba önteni. Az adódó új lehetőségeket azonban egyelőre még a felnőtt társadalomnak kell tovább alakítani.

A ballagások komorra árnyalt képe már csak a júniusi verőfény miatt sem tud sajátos varázsából veszíteni. Vannak árvízkarosultak, de van összefogás és önzetlen segítség is, amely erőt és bizakodást nyújthat. Vannak bizonytalan fiatalok, akiket bátorítani és ösztönözni kell ebben a megpróbáló időszakban. A társadalomban pedig még inkább oda kell figyelni a frissen végzett diákokra, egyetemi hallgatókra, a megpályázható munkalehetőségekre, az elkezdhető vállalkozásokra. Nem vagyunk abban a fényűző helyzetben, hogy fiataljainkra ne figyeljünk. Ha kérdéseik vannak, keresni kell a választ – nemcsak nekik, mindannyiunknak.

Sándor Krisztina

Ima az anyanyelvért

Istenünk, ezredévek lelki mélységéből fakad föl ajkunkon a szó, amikor téged szólítunk. Annyi érzés, annyi hála, oly sok köszönet! Féltve őrzött, ránk bízott drága kincsünkért mondunk most köszönetet: az anyanyelvért.

Amikor megrezdülnek, megzendülnek ajkunkon a drága szavak, olyankor édesanyánk hangját halljuk, arcának mosolygását látjuk, szívének-lelkének aggodását érezzük. Hála legyen hát e minden népeknek általad megadatott nagy ajándékáért, az édes anyanyelvért, amelynek szerelmeként a költő felénk is küldi figyelmeztetését: „Ó, jól vigyázz, mert anyád nyelvét bízták rád a századok, s azt meg kell védened.”

S mégis megkeseredik a lelkünk, áldott Istenünk, ha korcsosodni, csenevészsedni halljuk ezt a nyelvet már marosvásárhelyi, csíki vagy háromszéki fiataljaink ajkáról is.

Kisebbségi létünk mentsvára, nemzetünk megtartója ez a nyelv. Ne engedd hát, hogy tovatűnjön ajkunkról csengése, íze-zamata, mert akkor eltűnünk mi is, mint oly sok nép a századok lélekvesztő homályában. És akkor a Te teremtet világod lesz szegényebb, Istenünk. Add hát, Atyánk, hogy ne törjön darabokra édes anyanyelvünk díszes virágosládája. Add, hogy helyi, földrajzi, tájegységbeli sajátosságait megőrizve bár, de tisztán és dallamosan csendüljön minden magyar ember ajkán szerte a Kárpát-medencében és a nagyvilágban!

Ezt kéri tőlünk a másik erdélyi óriás, a vers, a szó, a rímek ötvösének, Áprilynak a barátja, Reményik:

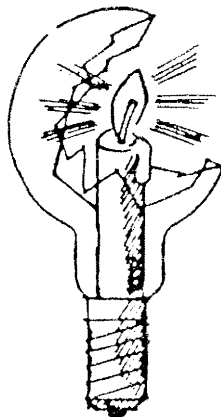
„ – E drága nyelvet porrá ne törjétek,
úgy beszéljen ma ki-ki magyarul,
mintha imádkozna, mintha aranyat, tömjént,
myrrhát hozna...”

Aranyunkat, tömjéntünket és mirhánkat hozzuk most eléd édes anyanyelvünk formájában. Imádkozva kérünk Téged, taníts minket úgy beszélni, nyelvünket úgy használni hétköznapijainkban és ünnepnapjainkban, mintha imádság lenne minden szó, minden mondat, amely gondolatainkban megfogán és torkunkban-szánkban formába ömlik. És akkor hisszük, hogy van, lesz jövőnk, hihetjük, hogy nyelvünk és nemzetünk Európa és a nagyvilág egyik ékszere lesz. Számunkra pedig büszkén viselt, örömmel hordott aranykorona.

Adj erőt íróknak, költőknek, nyelvészeknek, tanítóknak, lelkészeknek és minden olyan embernek, aki az anyanyelv jövőjét szíven viseli, tudjon tenni annak érdekében, hogy édes anyanyelvünk ne kopjon, hanem fényesen, fenn ragyogjon minden időben.

Ámen.

Kecskés Csaba

A megvigyázott kincs

Gondolom, egyetlen apát sem sértünk meg azzal, hogy örökölt nyelvünket nem róluk, hanem szülőanyánkról, édesanyánkról nevezzük anyanyelvnek. Az „apanyelv” kifejezés kissé idegen lenne fülünknek, de nyelvtanilag persze éppen olyan helyes lenne, akár az előbbi. A nyelvet, mint köztudott, tanulni kell. Az anyanyelvet is. Még akkor is, ha ezt – mondhatni – az anyatejvel szívjuk magunkba csecsemőkorunktól kezdve. De az sem kizárt, hogy már anyaméhen belül ráhangolódunk majdani nyelvünkre, már ott „felfogunk”, „megértünk” bizonyos hozzánk intézett szeretetteljes, simogató szavakat, már ott, a legbiztonságosabb létben, magzatvízben „lubickolva” vesszük az első nyelvleckéket!

Születésünk után pedig halálunkig folytatnunk kell a nyelvtanulást, édes anyanyelvünk mind jobb megismerését, birtokosává kell válnunk a legdrágább kincsnek, amely létezik e földi létben. Ezért jöttek létre bizonyos intézmények, ezért van a család, ezért az iskola, a templom, a nemzet... Mert tudjuk: nyelvében él a nemzet, ezért (volna) létfontosságú minden ember számára anyanyelvének ismerete, tanulásának gyakorlásának, szépítésének és bővítésének a lehetősége.

Anyanyelvünk megtanulása és használata nem zárja ki más nyelvek elsajátításának a fontosságát vagy szükségességét. A legékesebb példa erre éppen a világon szétszórt magyarság esete, a magyaroké, akiknek fennmaradásukhoz, megélhetésükhöz nélkülözhetetlen volt más nyelvek elsajátítása és ismerete. A huszadik század elején Amerikába „kítántorgott” nagyapáinknak is roppant nehézségek árán el kellett sajátítaniuk a számukra vadidegen angol nyelvet. Ez sikerült is úgy, hogy közben bizonyos ideig meg tudták őrizni magyarságukat, nemzetiségüket, összefogtak ugyanis, és „otthoni” kultúrájuk megőrzéséért létrehozták iskoláikat, felépítették templomaikat, és magyar nyelvű lapokat adtak ki. Mára sajnos más a helyzet, mert a sokadik generációs magyarok már inkább amerikaiak, többé-kevésbé mégis megvan magyarságtudatuk.

Nekünk itt Erdélyben, Romániában élőknek is tanulnunk kellett más nyelvet, nyelveket. Elsajátítottuk a román nyelvet és most, az Európai Unióba nyíló ajtó küszöbén tanuljuk az angolt. De akár a franciát is vagy a németet is tanulhatjuk, mert nem fog megártani egyikünknek sem, ha mindezekkel a nyelvekkel (vagy másokkal is) kiszélesíthetjük nyelvismertünket. Sőt minél több idegen nyelvet ismerünk, annál szebb lesz a magunk anyanyelve, annál gazdagabb mélységét, gyönyörűségét hozhatjuk felszínre.

S ha majd játékosan, Kosztolányi példáját követve, eurózsás hangulatban ki akarnánk választani – csak úgy kapásból – tíz legszebbnek vélt magyar szót a szókincsünkéből, akkor nem tíz, nem száz, hanem ezernél is több százszorszezszó tódulna ajkunkra, betűrendben végeérhetetlenül, úgymint: alma, ajak, Amál, alom, álom, alkalmi, áradat, arc ... és így tovább az ábécé utolsó betűjéig –, mert még az x vagy az y is gyönyörű, ha magyar...

Simó Edmund

2. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2005. április 1-jén tartott I. évnegyedi üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: dr. Szabó Árpád, dr. Máthé Dénes, Kolumbán Gábor, dr. Rezi Elek, Szabó László, Farkas Dénes, Nagy László, Nagy Endre, id. Szombatfalvi József, Pap Mária, Popa Márta, Varró Margit, Szén Sándor, Asztalos Klára, Sándor Krisztina, András Benedek, Osváth Ilona, Kun Csaba, Székely Botond.

Választott tagok: Bálint B. Ferenc, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka, Balázs Sándor, Kovács István, Csete Árpád, Andorkó Ferenc, Csáka József, Erdő László, Orbán Pál, László János, Farkas Emőd.

Igazoltan hiányzik: Kedei Mózes, Kovács Sándor, Gazdag Géza, Czibalmos Kozma Csaba.

Előadótanácsosok: Gyerő Dávid, Mikó Lőrinc, Vörös Alpár.

Igazolatlanul hiányzik: Dombi Dezső.

16. A 192. sz. ének élénklése és András Benedek imája után dr. Máthé Dénes főgondnok-elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a 288/2005. sz. EKT-meghívóval, a határozatképességét, és azt megnyitja. Kéri a tárgysorozat elfogadását és az esetleges módosító javaslatok megtételét.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Farkas Dénes, Asztalos Klára és Erdő László tagokat.

Az Egyházi Képviselő Tanács a megnyitót tudomásul veszi, a tárgysorozatot és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

17. Gyerő Dávid bejelentése dr. Szabó Árpád püspök magyar állami kitüntetéséről (Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje).

Az Egyházi Képviselő Tanács tudomásul vette a dr. Szabó Árpád püspök kitüntetéséről előterjesztett bejelentést.

18. Jelentés az Egyházi Főhatóság általános munkájáról: az elintézt ügyekről, az egyházi közigazgatásról és egyházképviseltről

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az Egyházi Főhatóság általános munkájáról, az elintézt ügyekről és az egyházképviseltről előterjesztett jelentést.

Ugyanakkor az EKT határozatban kimondta, hogy az EKT-tagoknak egy héttel az EKT ülése előtt kézhez kell kapniuk az elnökség által előterjesztendő jelentéseket.

19. A Misszió Bizottság 2005. március 31-i ülésének jegyzőkönyve

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a Misszió Bizottság f. év március 31-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

20. A lelkészképzéssel kapcsolatos ügyek

Az Egyházi Képviselő Tanács a lelkészképzéssel kapcsolatos előterjesztés kapcsán az alábbi határozatot hozta:

Az EKT dr. Szabó Árpád bejelentése alapján tudomásul veszi, hogy a Protestáns Teológiai Intézet keretében a 2005–2006-os tanévtől kezdődően bevezetésre kerül a 3+2 éves oktatási szerkezet. Ennek következtében az alapvizsga átkerül a III. évfolyam végére, a hároméves alapképzésről pedig az azt elvégző hallgatók oklevelet kapnak. Ezen oklevél azonban nem jogosítja fel a vég-

zeteket a lelkészi szolgálatra, ők arra csak a két év szakképzés megszerzése után nyernek jogot.

21. A lelkész-továbbképzéssel kapcsolatos ügyek

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a lelkész-továbbképzéssel kapcsolatos előterjesztést.

Az EKT ugyanakkor megbízta a Lelkészképesítő Bizottságot, hogy a Székely Kinga-Réka által a lelkészképzés reformálására tett javaslatot küldje meg az EKT tagjainak, majd összesítse a javaslat kiegészítésére érkező véleményeket, és a megszületendő változatot terjessze az EKT egy következő ülése elé.

22. Az énekvezér-képesítéssel kapcsolatos ügyek

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az énekvezér-képesítéssel kapcsolatos előterjesztést, és az alábbi határozatot hozta:

Az EKT felhívja az egyházközségek figyelmét, hogy az érdeklődő tehetséges fiatalokat irányítsák a marosvásárhelyi Kántor-tanítóképző Intézetbe, hogy ott teljesebb képzésben részesüljenek.

Az EKT megbízta az elnökséget, hogy a júliusi EKT-ülésig intézkedjék a korálkönyv megjelentetéséről.

Az EKT megbízta az Énekvezér-képesítő Bizottságot, hogy készítsen tervezetet egy énekvezér-továbbképző tanfolyamra vonatkozóan.

23. Jelentés a Starr King-versenyvizsgáról

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a Starr King Teológiai Intézet ösztöndíjára meghirdetett versenyvizsgán felvett jegyzőkönyvet. A versenyvizsga eredményeként az ösztöndíjat Solymosi Zsolt lelkész-vallásánár nyerte el.

24. Jelentés a vallásérkölcsi nevelés terén elnökiileg intézett fontosabb tevékenységekről a 2004. november 26-a és 2005. március 31-e közötti időszakban

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a 2004. november 26. és 2005. március 31. közötti időszakra a vallásérkölcsi nevelés terén elnökiileg intézett fontosabb tevékenységekről szóló jelentést.

25. Jegyzőkönyv a Vallásérkölcsi Nevelési és Oktatásügyi Bizottság 2005. január 22-i rendkívüli üléséről

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a Vallásérkölcsi Nevelési és Oktatásügyi Bizottság 2005. január 22-i rendkívüli ülésének jegyzőkönyvét.

26. Jegyzőkönyv a Vallásérkölcsi Nevelési és Oktatásügyi Bizottság 2005. március 31-i rendes üléséről

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a Vallásérkölcsi Nevelési és Oktatásügyi Bizottság 2005. március 31-i rendes ülésének jegyzőkönyvét.

27. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentése a 2004–2005-ös tanév első félévéről

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentését a 2004–2005-ös tanév első félévéről.

28. A székelykeresztúri Unitárius Teológiai Gimnázium jelentése a 2004–2005-ös tanév első félévéről.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a székelykeresztúri Unitárius Teológiai Gimnázium jelentését a 2004–2005-ös tanév első félévéről.

29. A Nyugdíjintézet vezető tanácsának jegyzőkönyve

Az Egyházi Képviselő Tanács 6 tartózkodással jóváhagyólag tudomásul vette a Nyugdíjintézet vezető tanácsának április 1-jei ülésén felvett jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyvben foglaltak alapján az EKT megbízta a Nyugdíjintézet vezető tanácsát, hogy a Nyugdíjintézet gazdálkodását pénzügyi szakemberrel véleményeztesse.

30. Az UNOSZ javaslata a Lókodi Ökumenikus Öregotthon névváltoztatására

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag elfogadta az UNOSZ azon javaslatát, hogy a Lókodi Ökumenikus Öregotthon ezentúl vegye fel Kiss Rozália néhai tiszteletes asszony, az otthon alapítójának nevét.

Az EKT e határozatát közli az öregotthont működtető Jakab Lajos Alapítvány kuratóriumával, azzal a tétellel, amelynek hatáskörében áll e kérdést érdemben is eldönteni.

31. Az I. évnegyedi lelkeszi értekezletek

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az I. évnegyedi lelkeszi értekezleteken felvett jegyzőkönyveket.

32. A 2005. évi gondnok-presbiteri értekezletek

Az Egyházi Képviselő Tanács 1 tartózkodással jóváhagyólag tudomásul vette a gondnok-presbiteri értekezleten felvett jegyzőkönyvet.

33. IARF-konferencia szervezése Kolozsváron

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az IARF-konferenciával kapcsolatos előterjesztést.

Az EKT megbízta az elnökséget, hogy a konferenciával kapcsolatos tudnivalókat körlevélben hozza az egyházközsegek tudomására.

34. Egyházunk küldöttsége a hollandiai teológiai konferenciára

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a hollandiai teológiai konferenciára utazó erdélyi küldöttség összetételét.

35. Egyházunk jelöltje az ICUU vezető tanácsába

Az Egyházi Képviselő Tanács 2 tartózkodással úgy határozott, hogy egyházunk részéről Kovács Istvánt jelöli a végrehajtó bizottságba, Csete Árpádot pedig a jelölő bizottságba, az ICUU választásaira.

36. A Magyarországi Unitárius Egyház válasza az egyházaink egyesítését sürgető felhívásra

Az Egyházi Képviselő Tanács tudomásul vette a Magyarországi Unitárius Egyház válaszát az egyházaink egyesítését sürgető felhívásra.

Az EKT ugyanakkor megbízta az elnökséget, hogy a MUE vezetőségével közölje a Reménység Szigetén augusztus 27-én megrendezendő erdélyi unitárius találkozó tényletét.

37. A jószágfelügyelői állás betöltése

Az Egyházi Képviselő Tanács a szervezeti szabályzat kidolgozásával megbízott bizottság javaslatára egyhangúlag úgy határozott, hogy a jószágfelügyelői állásra je-

lentkezők pályázatát nem fogadja el, és minden szinten folytatja a keresést a jószágfelügyelői / gazdasági igazgatói állás megfelelő betöltésére.

38. Az egyházi javadalmazási rendszer állapota a 2005. márciusi helyzet szerint

Az Egyházi Képviselő Tanács az egyházi javadalmazási rendszerrel kapcsolatban a következő határozatokat hozta:

- Az EKT megbízta a fizetési bizottságot, hogy az új lelkeszi javadalmazási rendszer előkészítéseként az egyházközségi adatgyűjtési munkát a következő ülésre véglegesítse

- Az EKT az egyházközsegek világi alkalmazottak javadalmazására nézve nem dolgoz ki új rendszert, hanem minden egyházközségi világi alkalmazott számára egységes javadalmazást határoz meg, a mindenkori állami fizetés összegében (jelenleg 3 100 000 lej). Amennyiben valamelyik egyházközség ehhez képest alkalmazottainak magasabb fizetést kíván adni, azt a maga hatáskörében megteheti, és erről értesíti az egyházi központi hivatalt.

- Az EKT 18 mellette szavazattal, 2 ellenszavazattal és 2 tartózkodással úgy határozott, hogy az egyházi központi világi alkalmazottainak javadalmazása az állami fizetés módosulása esetén nem változik automatikusan, hanem csak a fizetési rendszer vonatkozó (pl. infláció esetén előálló) módosulásával

- Az EKT az időközben beérkezett fizetés-kiegészítési kéréseket nem tudja teljesíteni.

- Az EKT az időközben megváltozott jogállású lelkeszek besorolásának ügyében a következő ülésén hoz határozatot, az ügyben pedig a fizetési bizottság javaslatot készít.

39. Az egyházi központi hivatal szervezeti és működési szabályzata

Az Egyházi Képviselő Tanács 2 ellenszavazattal és 3 tartózkodással elfogadta az egyházi központi hivatal szervezeti és működési szabályzatát, az e szabályzatot előkészítő bizottság által javasolt formában, a következő módosításokkal:

- 1.2, Mikó Lőrinc javaslatára a napi 20 perces dohányzási időtartam 1 tartózkodás mellett törlődött a szövegből

- 1.2, Máthé Dénes javaslatára az alábbi szövegrész került be, egyhangúlag elfogadva: „A dohányzás nem mehet a munkavégzés rovására.”

- Az EKT egyhangúlag elfogadta Szabó László fogalmazási vonatkozású javaslatait

- 2.4, Mikó Lőrinc javaslatára az EKT egyhangúlag elfogadta, hogy a mobiltelefonos keret korlátozásánál a megszabott havi összehatár évi átlagban számítható

Ugyanakkor az EKT Szabó László javaslatára egyhangúlag elfogadta a szervezeti keretábra módosítását, és határozatba foglalta a háznagyi és a bentlakási igazgatói állás egybevonását, valamint pályázat útján való meghirdetését.

40. Az erdélyi és észak-amerikai Testvéregyházközségi Tanácsok együttes ülése

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az erdélyi és észak-amerikai Testvéregyházközségi Tanácsok soron következő együttes üléséről előterjesztett jelentést.

41. András György ny. előadótanácsos beadványa lakbéré csökkentésére

Az Egyházi Képviselő Tanács 11 ellenszavazattal, 5 támogató szavazattal és 6 tartózkodással elutasította András György beadványát házbére csökkentésére.

Ugyanakkor Szabó László javaslatára az EKT határozatban kimondta, hogy a következő ülésre készüljön kimutatás az érvényben levő házbérekéről.

42. Az egyházi központi tisztviselők beadványa tömegközlekedési bérlet biztosítására

Az Egyházi Képviselő Tanács kerethiány okán 2 tartózkodás mellett elutasította az egyházi központi tisztviselők beadványát tömegközlekedési bérlet biztosítására.

43. Magyarországi unitáriusok beadványa szórványgyülekezet megalakítására

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag megbizta az elnökséget, hogy a beadvány szerzőit hívja meg egy szórványgyülekezet megalakításáról szóló tárgyalásra.

44. Mikó Lőrinc beadványa lakása festéséről

Az Egyházi Képviselő Tanács 17 támogató és 3 tartózkodó szavazattal úgy határozott, hogy Mikó Lőrinc beadványát elutasítja, mivel idegen tulajdonba egyházi vagyron beruházását nem fogadhatja el.

45. Mikó Lőrinc beadványa fizetésemelés ügyében

Az Egyházi Képviselő Tanács Mikó Lőrinc beadványa kapcsán úgy határozott, hogy a munkaköri leírások véglegesítése folyamán az elnökség üljön le tárgyalni Mikó Lőrincel a javadalmazása összegéről.

46. Demeter Sándor beadványa segédlelkészi kinevezése időtartamáról

Az Egyházi Képviselő Tanács tudomásul vette Demeter Sándor beadványát segédlelkészi kinevezése időtartamának kapcsán.

47. Jelentés a 2004. november 27-e és 2005. március 30-a között elintézett fontosabb gazdasági ügyekről.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a 2004. november 27-e és 2005. március 30-a között elnökileg elintézett fontosabb gazdasági ügyekről szóló jelentést.

48. A Pénzügyi Bizottság 2005. március 31-én tartott gyűlésének jegyzőkönyve.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a Pénzügyi Bizottság 2005. március 31-én tartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvet, és megállapítja, hogy a Bizottság a következő ügyeket véleményezte:

I. A Számvevőség jelentése a 2005. március 1-je és március 31-e közötti időszakról

A Pénzügyi Bizottság javasolja a Számvevőség számítógépének kicserélését és új könyvelési program vásárlását és erdómérnök alkalmazását az egyházi központ érdekének gazdálkodásához.

49. A Számvevőség jelentése a 2005. január 1-je és március 20-a közötti pénzügyi tevékenységéről.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a Számvevőség jelentését a 2005. január 1-je és március 20-a közötti pénzügyi tevékenységéről.

50. A pénzügyi ellenőr jelentése.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a pénzügyi ellenőr jelentését és a következőket állapítja meg:

- Azon egyházközségek lelkészeinek állami fizetése, amelyek nem számolták el szabályszerűen havonta a munkanélküli segélyt és az egészségbiztosítást az állami fizetés után, és nem küldték be az elismervényt és a fizetési kimutatás másolatát az állami fizetés bevételezéséről valamint a havi juttatásokról, a következő hónapban a Számvevőségnél visszatartandó az elszámolás beküldéséig.

- a háromszék-felsőfehéri egyházköri elszámolások és zárszámadások helyzete a jelentéshez viszonyítva – ahol be nem küldöttként volt feltüntetve – tisztázódott.

- az elszámolatlan építkezés-javítások esetében a juttatás vagy az állami fizetés visszatartandó a Számvevőségnél.

- A homoródújfalvi lelkész állami fizetése visszatartandó a Számvevőségnél a 2004. évi zárszámadás beküldéséig

- az elnökség testületileg szálljon ki 2005. április 12-én Felsőrákosra az ügyvitel teljes hiánya és az egyházközség kolozsvári háza ügyeinek rendezése végett, és az ügyeket a keblitanáccsal beszélje meg.

51. A marosvásárhelyi egyházközség kérése részleges épületbontás ügyében, átépítés céljából.

A marosvásárhelyi egyházközség kérése alapján az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyja az egyházközség Bolyai tér 15. sz. alatti épületének részleges lebontását és átépítését magasabb szintű értékesítés végett.

52. Különfélék

Az Egyházi Képviselő Tanács a „Különfélék” tárgyszorozati pont alatt az alábbi határozatokat hozta:

- Szabó László javaslatára bizonyos egyházi iratok a gondnokokhoz is elküldendő

- Szabó László javaslatára bizonyos körlevelek az EKT tagjaihoz is elküldendő

- Szabó László javaslatára az elnökségnek döntenie kell a Gellérd Imre-émlékkonferencia időpontjáról

- Pap Mária javaslatára az esperesi hivataloknak szánt eszközfejlesztési összeg kiutalási határideje a Főtanács időpontja.

K. m. f.

Dr. Szabó Árpád
Püspök - elnök

Dr. Máthé Dénes
főgondnok - elnök

Dr. Rezi Elek
főjegyző

Hitelesítők:

Farkas Dénes

Asztalos Klára

Erdő László

Öntudat, önszerveződés

Létének 9. évét zárja az Unitarcoop Alapítvány, amelyet a marosvásárhelyi unitárius egyházközség, illetve Bakó László, Román Elemér és Szabó László hívták életre 1996 tavaszán. Meggyőződésük szerint az egyházi alapon szerveződő civil kezdeményezés hatékonyan bekapcsolódhat fogyatkozó és öregedő felkezelési közösségeink támogatásába. Az alapítvány célja az unitárius és más közösségek, illetve magánszemélyek segítőkészségének összehangolása és a rászoruló javára történő működtetése.

Az Unitarcoop a kezdetektől sok egyéni kérelem vagy javaslat alapján számos alkalmi vagy ismétlődő támogatást nyújtott tanuló fiataloknak, sokgyermekes családoknak, rendezvények szervezéséhez (a teljesség igénye nélkül: (Országos) Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet; Szabédi Napok; fehéregyházi Millenniumi templom; unitárius kórustalálkozó; a szentgericei egyházközség Tiboldi Alapítványa; Lóko-di Ökumenikus Öregotthon; hidegvölgyi tűzkárosult cigány családok; szentkirályi Szent István szobor; Szeret-Klézse Csángó Alapítvány; kövesdombi templom; tej-kenyér előfizetés sokgyermekes családoknak; tanulók pénz- és természetbeni segélyezése; betegek gyógyszer-pénz támogatása stb.).

A keresztelői betétkönyv-adományozás a maros egyházkör keretében ma már hagyományos segélyezésnek számít. Az alapítvány a marosvásárhelyi egyházközségen kívül 59 betétkönyvet adományozott 17 700 000 lei értékben.

2000. szeptember 18-án a kuratórium határozata alapján létrejött az Unitárius Gondozó Szolgálat, amely – saját szervezési és működési szabályzata alapján – hovatovább mint autonóm részleg fejti ki tevékenységét az alapítvány keretében. „Ma nekem, holnap neked” – mondja a latin közmondás. A több mint négyezer lelket számláló marosvásárhelyi unitárius közösségnek olyan anyagi és erkölcsi tartaléka kell, hogy legyen, hogy a legrászorultabb hittestvéreink is segíteni tudjon.

Az Unitárius Gondozó Szolgálat három úton fejti ki tevékenységét: gyógyászati segédeszközöket, egyszer használatos cikkeket, használt ruhaneműt adományoz vagy kölcsönöz; élelmiszert, tisztálkodási és tisztítószereket tartalmazó segélycsomagokat adományoz; öregek és átmenetileg mozgáskorlátozottak otthoni szociális (igény esetén lelki) gondozását is végzi. A Gondozó Szolgálat nyilvántartása sze-

rint az elmúlt négy évben 392 esetben adományoztunk (használt ruha, egyszer használatos cikkek, matracok, ágynemű) és 176 esetben kölcsönöztünk gyógyászati segédeszközöket (kerekes székek, toalettszékek, különféle mankók, járókerek, korhízi ágyak stb.).

Jó és hasznos együttműködés alakult ki a Polgármesteri Hivatal szociális és gondozási tevékenységét irányító igazgatóságával. Az évente benyújtott pályázati kérelmek alapján a Helyi Tanács az 1998. évi 34-es számú törvény alapján pénzügyi támogatást nyújt a gondozói tevékenységet felvállaló civil szervezeteknek. Ebből a forrásból az Unitarcoop Alapítvány 2001 és 2004 között 233 millió lej kapott. Ez kiegészült még 16 900 000 lej önerőből való hozzájárulással, és így vált lehetővé, hogy a négy év alatt 730 segélyesomagot osztottunk ki 221 személynek, egyenként átlag 400 000 lej értékben.

Az alapítvány egész tevékenységét önkéntességi alapon végezzük, így nem tudunk elég hálások lenni különösen az Unitárius Gondozó Szolgálat törzstagjainak, akik most már évek óta ugyanabban a felállásban végzik jótékonyági munkájukat.

A Gondozó Szolgálat székhelye 2003 december 1-ig, az Oroszlán vendéglő udvarán lévő két helyiségben volt, amit az unitárius egyházközség, bérmentve bo-

csátott az alapítvány rendelkezésére. Közben elkészült a jelenlegi, a Bolyai 23 szám alatti székhely felújítása.

Az utóbbi másfél-két évben tapasztaljuk, hogy megfogyatkozott a magánszemélyek és intézmények adakozó kedve, szigorodik a pályázatok elbírálása, ösztönzik a „vízszintes kapcsolatrendszer” (partnerség) kiépítését, és mind több támogató igényli az önerős hozzájárulást is.

Jelenleg már ebben a szellemben fogant két nagy tervben dolgozunk.

Az egyik a Polgármesteri Hivatal európai integrációs és pályázati osztályának szervezésével működik, több helyi karitatív tevékenységet folytató szövetség és alapítvány bevonásával. Az Unitarcoop Alapítvány részéről két asszisztens és két gondozó vesz részt ténylegesen a munkában. A téma egy átfogó szociális szolgálati rendszer kidolgozása idős személyek támogatására városi szinten.

A másik pályázat alapján 15 000 dolláros céladományt kaptunk termőföldvásárlásra. Itt már az alapítvány is 10%-ot kell mozgósítson, saját forrásából. Eddig 30 hektár földet vásároltunk, most folyik a terület művelésének szervezése, az egyházközség és más résztvevők bevonásával egy mezőgazdasági szövetkezet keretében. A gazdasági és kereskedelmi társaság remélt jövedelmét az alapítvány szociális tevékenységének fenntartására fordítjuk.

Az Unitarcoop Alapítvány helyi szinten tagja a marosvásárhelyi civil szervezetek (ONG-k) szövetségének, erdélyi szinten pedig alapító tagja a Magyar Civil Szervezetek Erdélyi Szövetségének.

Szabó László

Azok a bel- vagy külföldi magánszemélyek, akik legalább 50 USD-nek megfelelő összeggel támogatták az Alapítvány működését, vagy ennek érdekében jelentős tevékenységet fejtettek ki, az Alapítvány tiszteletbeli tagjaivá váltak:

Adorjáni Imre, Antal Dénes, Antal Ildikó, ifj. Bakó László, dr. Bíró Edit, Catrine B. Cordes, dr. Fazakas Béla, Ferencz Gyula, Fülöp Zoltán, Gagy Gyula, Gagy Zelma, György Zoltán, Gyulai Ferenc, Halmágyi János, Hunyadi László, Kászoni József, Kercsák Erzsébet, dr. Kerekes Károly, Kilyén Árpád, dr. Kisgyörgy Árpád, Kiss Ferenc, Kolcsár Sándor, dr. Kolozsvári Zoltán, dr. Kolumbán Pál, Lázár Domokos, Magyar György, Matzak Edit, Máté Győző, dr. Meleghy Gyula, Nagy László, Pál Péter, dr. Szabó Attila, Szabó Ildikó, dr. Szabó Zoltán, dr. Szász Jolán, Szeredai Irma, Szilágyi Domokos, Tóth István, Tőkés András, dr. Veress Pál.

Az alapítvány működését támogató/elősegítő intézmények:

AIDROM Ökumenikus Segélyszövetség, Bukarest; COMAT Rt., Marosvásárhely; HÉRA Alapítvány, Budapest; Illés Közalapítvány, Budapest; Johannita Segélyszolgálat, Budapest; Magyar-Német Baráti Kör, Aachen (Németország); Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége (Svájc); Maros-Küküllő Unitárius Egyházkör, Marosvásárhely; Marosvásárhely Város Tanácsa; Mocsári Lajos Alapítvány, Budapest; Nordhorni Református Egyházközség (Németország); PRO HUNGARIS Alapítvány, Budapest; SYLVANCOOP Kft. Marosvásárhely; Turbenthali Evangélikus Egyházközség (Svájc); Új Kézfogás Közalapítvány, Budapest; Winchesteri Unitárius-Univerzalista Gyülekezet (USA).

Ki az esperes az egyházkörben?

*Farkas Dénes
kolozs-tordai
esperessel
Sándor Krisztina
beszélget*

S. K.: Hol született, nevelkedett?

F. D.: 1942-ben születtem Székelyszentmiklóson. Gyermekkoromban 70 család élt abban a faluban, mely szintiszta unitárius és magyar település volt. Elég tehetős kisközösség volt, a legkisebb birtokos is kb. 10 hektáron gazdálkodott. Ez a közösség még őrizte a régi falusi közösségek morálját. Nem emlékszem, hogy gyermekkoromban valaha is láttam volna lakatot. Se ajtózár, se lakat nem volt ismerős az én falumban. Iskolás koromban egy-két osztályt a szülőfalumban jártam, aztán gyermekhiány miatt Siménfalván folytattam, ott végeztem el az elemi. Utána felvételiztem, és nagy nehezen be is jutottam a székelykeresztúri gimnáziumba. A felvételre gyalog mentünk, édesapám kísért el. Abban az időben nem volt buszjárat, úgyhogy azt a 12 km-t még felvételi vizsga előtt legyalogoltuk. Útközben apámmal a számtant és a mértant gyakoroltuk, bár édesapám csak falusi, de értelmes ember volt.

A gimnáziumot tehát Székelykeresztúron kezdtem. Elég sok baj volt velem, kicsi gyermek voltam, természetem is gyöngé. Nagypapám azt ígérte, csak kezdjem meg az iskolát egy-két évre, aztán hazamegyünk, és gazdálkodással folytatjuk az életet. Persze a vidéket megcsapta a kollektivizálás szele, és édesapám ráérzett, hogy tovább kell tanulni. Emlékszem arra, hogy levelet írtam haza: ha nem vesznek ki az iskolából, én belépszököm a Küküllőbe. Édesapám bejött Keresztúrra, a fiatfalvi hídnál, a Küküllő partján lehasított egy fűzfaágat, s úgy megvert, mint a lovat – és visszanyomott az iskolába. De ezután sem ment az iskola, s így kerültem el nagybátyámhoz Szatmárnémetibe, aki – akárcsak a felesége – tanárember volt. Ott „megrekcumoltak”, úgyhogy nagyon jó eredménnyel érettségiztem a Kölcsey Ferenc Fiúlíceumban. Olyan jó eredménnyel, hogy Székelykeresztúron egy Vas László nevű tanfelügyelő lehívatott az érettségi eredmé-

nyeim alapján, és azt mondta: mehetek felvételi nélkül a kolozsvári egyetemek bármelyikére.

S. K.: Hogyan vezetett az út éppen a lelkészi pálya felé?

F. D.: Nagy hatással volt az életemre Gellérd Imre papsága a Nyikó mentén, akinek a szárnyai alól talán 5–6 ifjú lelkész nőtt ki. Fel is tudnám sorolni őket: Török Ferenc, Jakab Dénes, Bíró Lajos, Kibédi Pál, Bíró Mihály és jómagam. Miután nagypapám megbarátkozott a gondolattal, hogy nem lesz belőlem gyümölcsoltó és mezőgazdász szakmunkás, azt mondta, jó lesz, ha pap leszek. Nem is felvételiztem sehová, egyenesen a teológiára mentem az 1959–60-as tanévben, és itt végeztem Kiss Elek püspök úr idejében. Akkor hurcolták el az 1956 utáni események kapcsán a teológiai tanárok egy részét. Minden protestáns felekezet megfizette a sarcot, hogy a kommunizmus megszilárdulhasson. Nehéz idők voltak. Összesen 12-en voltunk a három, egyesített teológián, ezek közül kiváló tehetségű teológus volt – később rektor – Geréb Zsolt, Juhász András, Kovács Gyula. Unitáriusok ketten voltunk Nagy Ödönnel. Elvégeztük a teológiát, többé-kevésbé komolyan. Esetenként volt úgy, hogy mi is megéltük a diákokra jellemző életvitelt, de ugyanakkor a kis könnyelmű mozzanatok közé azért mélyen beépítettük az odafigyelés és a hivatástudat, valamint a lelki építkezés kötelezettségét is.

S. K.: Az eddigiekben hol szolgált?

F. D.: Kezdtém 1964-ben, egy csodálatos kis faluban, a Homoród mentén: Gyepesben. Bálint Albert bácsi, az elődöm azt írta róla, hogyha az ég alját Gyepes felett bepadolnák, akkor a gyepesiek csak egy lyukon át látnák a világot. Egy viszonylag zárt völgyben van, gyönyörű helyen. Homoródszentmártontól olyan 4–5 km-re van, ezt természetesen mindig gyalog kellett megtenni, mert biciklire az út alkalmatlan volt. Jánosfalvi Sándor István *Székelyhoni utazás a két Homoród mentén* című kötetében így jellemzi Gyepes – szabadon idézem –: egy olyan falu, amelyiknek még útja sincs, hanem a patakfenék az útja, és áradáskor a csorda kint reked, és a népek a pallót elviszik, és a patak fenekén kell járjanak – erről a faluról több időt nem is érdemes elfecsérelni, hanem hagyjuk ezt az aljas, szerencsétlen Názáretet, s induljunk Lókodba. Egyébként Gyepesben a régi egyházközségnek számottevő földbirtoka volt, s viszonylag jó búza- és gyümölcstermő

folytatás a 4. oldalon

Ki az esperes...

folytatás a 3. oldalról

vidék ez a völgy. Aztán a kollektív elszedett mindent. Bálint Albert bácsi kedélyesen meg is jegyezte, hogy: most már hiszem, hogy forog a föld, mert az egyháznak a kicsi földje kifordult a hegytetőkre, és a művelhető részt elvette a kollektív gazdaság.

A megélhetési gondok a falut szorítóba fogták, és kezdtek elpárologni. Akkoriban alakult Székelyudvarhelyen a matricagyár, a cérnagyár, s nem is tudom felsorolni, miféle mézesmadzagokat épített még oda a Ceaușescu-rezsim vagy az elődje. Az egész országra jellemző volt, hogy be kellett vezetni valamiféle kiegyenlítődési rendszert. A Regát és a Kárpátokon túli részek gyalázatos képet mutattak. Először ott iparosítottak. Utána az erdélyi részek lemaradtak. Később egy-egy ilyen könnyűipari létesítménnyel kiszúrták a szemét az erdélyi részeknek, és akkor hozták a már előre kitanított Kárpáton túli néprétegekből melósokat, hogy tanítsanak meg minket is munkálkodni. Szóval, ez körülbelül így történt. Sajnálatos módon én ennek végig szemlélő és megélő tanúja voltam, a kollektívizálással együtt. Gyepesből egy év alatt 65 család költözött el. Egyszer csak

felébredtem, hogy: várjál világ, mert itt baj van, itt nem fogok megélni, jönnek a gyerekek stb. Akkor már volt is egy, sajnos ő később, négyéves korában autószerencsétlenség áldozata lett. Tehát közben megnősültem. Apósom [dr. Lőrinczy Géza unitárius lelkész – S. K.] és az akkori püspök között egy igen kemény konfliktushelyzet alakult ki, én pedig kezdtem érezni, hogy „az atyák eszik az egrest, s a fiak foga is vásik”. S azt is megéreztem, hogy engem ott fognak felejteni Gyepesben, holott érzéseim szerint többre lettem volna képes. Igaz, hogy az egész fiatalságomat végigkíséri a sokszor igen könnyed és lezser viszonyulás az élethez – de ehhez is meg kell érni. Én egészen fiatalon, 16–17 évesen már teológus voltam, és 21–22 éves koromban kész pap – valójában gyerekpap. Aztán próbáltam ebbe belenőni.

S. K.: Hogyan hagyta abba a lelkészi pályát, és hogy került vissza?

F. D.: Szabályszerűen otthagytam a gyepesi papságot. Beadtam egy lemondást, és a palástjogom fenntartása mellett elmentem Kovács Lajos akkori főjegyzőhöz, és azt mondtam, hogy Kiss Elek halála után vissza szeretnék jönni az egyházba. Amikor elérkezett ez az időszak, Erdő tanár úrral egy alkalommal együtt jöttünk Bukarestből, és hosszasan beszél-

gettünk. Azt mondta, adjam be a visszalépési szándékomat, és amennyiben az egyházközség igazolja, hogy nem végeztem Isten- és egyházellenes munkát, visszavesznek. Ebben az időszakban én Kolozsváron, állami szektorban dolgoztam. Elvégeztem egy hároméves ügyviteli főiskolát, s egy textil profilú vállalatnál osztályvezető lettem. Tizenöt évig voltam itt főtisztviselő, s amikor lehetőség nyílt, visszajöttem az egyházba pénzügyi ellenőrnek, 1983-ban.

Ezután én az egyháznál az ég világán minden voltam: pénzügyi ellenőr, kb. 5–6 évig főszámvevő, levéltáros. Ez utóbbi helyen tulajdonképpen nyelvismeret hiányában (görög, latin stb.) egyre ügyeltem: olvassak sokat, és vigyázzak, hogy az egerek vagy más veszély ne érje a levéltárat. Kelemen Lajos örökében ülni az én személyemnek merőben alkalmatlan volt. Különben is eléggé jövő-menő típus vagyok, és – párhuzamosan ezekkel a munkákkal – ingyenesen és önkéntesen végeztem egyháznak autózvezetői munkáját. Egyébként nem is tudom, milyen állásra is születtem, mert igazán *rendkívül* jól semmit sem tudok, egy kivétellel – állítólag az autózvezetésben elég profi szinten helytálltam. Nem lett belőlem se herosz, se nagy megváltó, de hát az emelje rám az első követ, akiből az lett. Végül is

Száz éve

az *Unitárius Közlöny* az 1905 májusában sorra került J. Martineau-ünnepségek kapcsán emlékezett meg a jeles angol unitárius gondolkodóról születése 100. évfordulója alkalmával. „95 szép és példányszerű évet élt. Ebből 75-öt a hit, a tudás és a gondolkodás építésére, tisztítására szentelt. Első nagy harcát Liverpool városban két paptársa segítségével 13 anglikán pappal szemben harcolta meg. Ma már mindenki tudja, hogy övé és társaié volt a győzelem. Az unitarizmus elvei Istenről, az emberről, Jézus, a bűnről ekkor kerültek a nagy nyilvánosság elébe Nagybritanniában. Ma már az anglikán egyház némely tagjai ugyanazt vallják, a mit akkor a 3 unitárius pap és nem azt, a mit a 13 anglikán pap akkor vitatott. Martineau később a materializmus és pozitívizmus új apostolaival szemben is fölvetette a harcot a hit és szellemi élet jogaiért. Kritikáiból hatalmas kötetek, bölcselméből és theológiájából örök értékű nagy művek kerültek ki. 80 éves volt, mikor utolsó nagy munkáját az evangeliomokról, nyilvánosság elébe bocsátotta. Az imádkozás nagy mesterének, az egyházi énekirodalom apostolának valljuk s boldognak érezzük magunkat, ha hatalmas sasszárnyaira támaszkodva felemelkedhetünk oda a magasságba, hol az égiek honolnak.” (B. Gy. [Boros György])

• „A gyümölcsstenyészés és méhészet mivélését néhai Berde Mózsza 1000 kor. jutalommal rendelte buzdítani. Miután a két mivélés-ág jutalmazásánál kérdés merült föl, most az E. K. Tanács a jogügyi bizottság véleménye alapján azt fogja javasolni, hogy jutalomban részesítsenek azok a papok és

tanítók, akik akár a gyümölcsstenyészés, akár a méhészek mivélésében, terjesztésében eredményt tudnak fölmutatni.”

• „A vasárnapi iskolai tanítás június hónapban kezdődik. Lelkészeinknek szives figyelmébe ajánljuk a rendszeres tanítást. Tekintettel arra, hogy a felnőttek közül is sokan szokták hallgatni, de meg azért is, hogy gyermekekben a jelesek iránti tisztelet fölébredjen, ajánljuk a lelkész uraknak, vegyék föl ez évre unitárius jeleseinket.”

• A júniusi lapszámban G. K. búcsúztatja Szentiványi Gyula nyugalmazott táblai tanácselnököt, Háromszék, Brassó és Fogaras vármegyék volt főispánját, a Lipót-rend lovagját, az Egyházi Fő- és Képviselő Tanács tagját, a kolozs-dobokai egyházkör felügyelő gondnokát. „A 64 éves férfi még munkaerejének teljességében volt, melytől a társadalom, a közélet, az egyházi és iskolai ügy a leggyümölcsözőbb és termékenyebb munkásságot várhatta. Olyan férfi volt, akit a régi római világ *integer virne* nevezett. Hatalmas alakja jelzi jellemét, akaraterejének, fényes észbeli tehetségének erejét, intenzitását. Ott van mindenütt, ahol a társadalom a maga kezdeményeihez világosan tervelő agyvelőre, szilárd és céltudatos vezetésre, a kivitel nehézségeit legyőző akaratere szorul. Főispáni állásban a nemzeti gondolat erős és hatalmas támasza, nemcsak, hanem zászlóvivője. [...] Ahol élt, hatott és működött, ott az idő nem mult el úgy, hogy szelleme bélyegét minden intézményre reá ne nyomta volna. A kolozs-dobokai egyházkör egyházi és iskolai ügyei iránt a legmelegebb érdeklődést mutatta s példát adott rá, hogyan kell az előkelő világi állás fényét és tekintélyét az egyházi és iskolai ügyek érdekében felhasználni és gyümölcsöztetni.”

J. K.

egyetlen szempont vezetett: az, hogy az egyháznak nehogy kárt tegyek, hanem amerre járok, figyeljek oda, és amit rám bízhatnak, azt végezzem el. Nem elégszem, hogy valaha is kiszóltam volna a számon valakinek, hogy „nem”. Gyakorlatilag semmivel nem vagyok sem több, sem előkelőbb, sem magasabb feszültséget magában hordó ember, mint az átlag.

S. K.: Mi történt a rendszerváltás után?

F. D.: Kezdek jönni az amerikaiak. Számos valószínűleg autóvezetői képességéből adódóan „az ölembe jöttek”, egytől-egyig. Rájöttem, hogy ezt a kapcsolatot ápolni külön misszió. Mondtam a magas egyházi vezetőknek, hogy kérek egy kis parókiát valahol Kolozsvár környékén, hogy tudjam végezni ezt az ún. utaztatási programot. Cél is értem vele, mert évtizeden át abból éltem, és sokra vittem, mert azt hiszem, másodikként kaptam meg az ún. *Living in Mission* kitüntetését. Szép dolog, jól esett, ilyent Erdélybe még nem hoztak haza. Sajnos, sokaknak nem volt ideje arra, hogy kezét fogjon velem. Tehát kikerültem Kolozsra papnak.

Ellenőrként egy alkalommal Nagy Zoltántól, az egykori szentivánlabercfalvi paptól kértem számon a pénzügyi dolgait, mert nem volt semmi megírva. Mondom, hogy hát csak eltartanak így is, s erre azt felelte: Mi? Én tartom el őket, s a méheim! Hát, Kolozs esetével egy kicsit én is így vagyok. Semmi esetre sem szeretném lebecsülni az egyházközösséget, de tényleg rengeteg energiát és pénzt áldoztam rá. Az emberek lelke és hozzáállása természetesen kifogástalan, de özvegyek, idősek, kevesen vannak, alig bírják hordani a saját igájukat. Saját pénzemmel hordattam össze a régi sírköveket, és – hadd ne dicsekedjek, de – két oldalra menő „megvalósításom” van abban a kicsi faluban az elmúlt hat esztendő alatt.

S. K.: Hogyan lett esperes?

F. D.: Az, hogy esperesi rangra emeltek, tekervényes folyamat. Bizonyos – ki merem mondani – összefonódások és érdekütközések hevében edződött az acél, hogy egy régi kommunista könyvcímét idézzek. Nem volt mese, esperes kellett lennem, mert alulról úgy megtámasztott a közvélemény, a papság, az ifjúság és mások, hogy szinte kapacitáltak: vállaljam el. Tulajdonképpen lelkiismeretem szerint úgy érzem, hogy meg is érdemlem, s most már látom, hogy el is tudom látni.

S. K.: Mivel több az esperes, mint az egyszerű lelkész?

F. D.: Se a püspök, se az esperes semmivel sem felsőbbrendű a többinél. Ezt a *primus inter pares* elv alapján jól

folytatás a 6. oldalon

A norvégiai unitáriusokról

Unitáriusok Norvégiában? Igen, a tévedés kizárva.

Az alábbi összefoglalót abból az alkalomból ajánlom az olvasók figyelmébe, hogy a norvég állam április 29-én hivatalosan is bejegyezte az Unitárius Egyházat, és ezzel hivatalosította az unitárius vallásgyakorlatot is. A forrásként használt világhálós adattár szerzője Knut Heidelberg tiszteletes, aki angol nyelvre fordított egy pár történelmi adatot azok számára, akik a norvég nyelv ismerete nélkül nem boldogulnának a tájékozódásban. Ebből adunk alább rövid kivonatot.

Mit tudhatunk a „The Church of Brotherhood” (*Hittestvérek Egyháza*) 19. század végi unitárius istentiszteleti gyakorlatáról és ünnepeiről? Az istentiszteletek végzésének módjáról a fennmaradt énekeskönyvek, imádságok, prédikációk vallanak. A

„The Church of Brotherhood” vasárnapi istentiszteleteken, böjti alkalmakon, nagy ünnepeken (karácsonykor, húsvétkor) gyűlt össze. Egyes források utalnak az aratás ünnepére, a virágok ünnepére, a gyermekek ünnepére is.

A gyerek- és felnőttkeresztelek szükség szerint történtek. Nem egyértelmű ugyan, hogy az úrvacsora ünnepi alkalmára külön napot tűztek-e ki, vagy az istentiszteletek alkalmával gyakorolták, de tudjuk, hogy ennek a liturgikus rendje a következő volt: a lelkész (leggyakrabban a *pásztor* megnevezést használják) bevezető beszéde, Biblia-olvasás az 1Kor 11,23–25 alapján, kötött szöveg felolvasása a következők szerint: „Egyétek ezt Jézus emlékezetére, Igyátok ezt Jézus emlékezetére.” Mind a keresztelek, mind pedig az úrvacsora-szertartások jelképes jellegűek voltak. Hasonlóképpen a konfirmáció.

1895 és 1930 között egyetlen unitárius egyházközösség volt hivatalosan bejegyezve Norvégiában – először „The Church of Brotherhood”, majd „Unitarian Society” (*Unitárius Egyesület*) néven. Nem hivatkozhatunk pontos adatokra a tekintetben, hogy pontosan mikor is történt a névváltás, de 1905-től már az

*Unitárius Egyesület*ről van tudomásunk. Az egyházközösség kéziratos jegyzőkönyvi feljegyzése szerint a következő unitárius lelkészekről tudósítanak: Kristofer Janson (1895–1898; a Church of Brotherhood alapítója 1895-ben és az egyházközösségi jegyzőkönyv-vezetés elindítója 1897-ben), Otto Hersem (1898 és 1904 között), Hermand Haugerud (1904 és 1930 között).

Ezekben az években 88 unitáriusról tudunk Oslóban (a város Kristiania néven volt ismert ezekben az években), Oslón kívül pedig Bergenben, Skienben, Stavenbergen, Trondheimben. Az unitárius egyháztörténeti kutatás természetesen ma is folytatódik.

Az 1930-as években az unitáriusok száma megcsappant: 69 norvégiai unitáriusról van tudomásunk – majd húsz évvel később csupán 17-ről. Az ősi unitárius

egyházközösségek közül mára csupán egy maradt élő egyházközösségként. Az 1978-as években új, magát unitáriusnak nevező csoportosulás tűnt fel, amely a dávidferenci unitárius egyház püspökének hatására alakult. Később e csoport beolvadt az *Unitárius Egyesület*be, és elindult az a bonyolult folyamat, amelynek végállomásaként a norvég állam bejegyezte mint *Szabad Unitárius Egyházközösséget*. Hogy ebben az északi országban bejegyeznek egy egyházközösséget, azt jelenti, hogy „valódi” egyházközösségként ökumenikus segítséget kap az államtól és az önkormányzatoktól, és joga van hivatalos esketési szertartások végzésére. A lelkészt az az önkormányzat nevezi ki, amelynek illetékességi területén az egyházközösség bejegyeztetett, és ettől a perctől kezdve a lelkész a többi vallás papjaival azonos jogokat gyakorolhat. Ez év április 29-étől kezdve tehát hivatalosan is létezik Norvég Unitárius Egyház, amelynek lelkésze Knut Klaverness Heidelberg.

Sándor Szilárd

Aki ellátogat a <http://unitaren.blogspot.com> oldalra, érdekes angol nyelvű olvasnivalót talál. Ez a világhálós cím a Norvégiai Unitárius Egyesület weblogja.

Kristofer Janson

Ki az esperes...

folytatás az 5. oldalról

szem előtt kell hogy tartsuk... Legfeljebb hogy ezt a méltóságot a közvélemény megbecsülése adta, ezzel tehát nem lehet visszaélni, tiszteletben kell tartani. Amíg fölnéznek rád – főleg a kezdő papok, akik gyermekeid lehetnének –, előtűk nem lehet elidétlenkedni az életet és azt a feladatot, amit rád bízta. Annak dacára, hogy én soha a humoros és az ún. ziccerhelyzeteket ki nem hagyom. Én azt az embert, aki beállítja magának a 17. számú mosolyát és a 62. számú komoly képét, és áhítatos manóként minden asztal fölött összeborul, s a kezét összefogja és reszket belé, én azt nem szeretem. Tudom, hogyha halkan mondom el magamban, hogy „Istenem, adj erőt, életet, élelmet”, az is pont olyan. Sokszor le is beszélem erről a teológusokat. Nem szeretem a kirakat-minőségű jelenségeket, nem hozzánk való. Én a jó viccet pont ugyanúgy szeretem, mint amikor a lelkem mélyéről imádkozásra van szükségem. Semmivel sem érzem magamat többnek, mint egy átlagos képességű pap, mégpedig egy olyan, akinek az életében, a papi pályán törés is volt, szenvedés, öröm, kilépés és visszatérés is. Gyakorlatilag végigjártam az élet minden zezzugát e pálya mentén.

S. K.: Milyen az esperes és a köri lelkészek közti kapcsolat?

F. D.: Én nagyon remélem, hogy tökéletes, szinte azt merem mondani, hogy

felhőtlen annak dacára is, hogy némelyek talán úgy képzelik, hogy én könnyököltem ezért a státusért. Egyáltalán nem. Mint esperes kellő komolysággal, megfelelő alázattal, de határozottsággal vittem végig az első esperesi vizitációm. Nem felejttem el megjegyezni, hogy olyan csapatmunkáról van szó, amelyik erőt, bátorítást adott. Munkamegosztásban értük el céljainkat, és úgy éreztem, hogy a visszajelzések és az emberek tekintete, az oda-vissza menő hatások jók voltak. Nem kötelező, hogy mindenki szeressen, mint ahogy az sem, hogy mindenkit csak meglapogatni kell, hogy „jól van, fiam”. A dolgok lényege és mibenléte az, hogy korrekt legyen az ember. Két, azonos kezdőbetűjű szó vezet a munkában: tisztaság, tisztesség.

S. K.: Milyen volt látni az egyházköreiben élő hívek gyülekezeteit?

F. D.: Jól ismerem őket. Tizenöt éven át pénzügyi felügyeletet végeztem. Ez előtt tíz évvel minden parókián tudtam még azt is, hol van a ruhakefe és a cipőpucoló felszerelés. Minden pap gyermekét, családtagjait névre szólítottam, az apósokon és anyósokon át le a kutyáig. A mostani látogatás talán egy viszontlátás, hiszen még az épületeket is ismerem, a cserepektől a talpfáig.

S. K.: Mi a mai Unitárius Egyház legfontosabb problémája?

F. D.: A népességfogyás. Erre az érdekes kérdésre hadd feleljek egy kis politikai színezettel. Nagyon meg voltunk botránkozva, hogy december 5-én mi jött ki

a népszavazásból az anyaország részéről. Én örvendek, hogy így alakult, mert nem szeretnék két helyen kettős, mégis másodrangú állampolgár lenni. Elég nekem másodrangú állampolgárnak lenni itt. Az Egyházunk is kettős kisebbségben élő egyház. Rátelepedett helyenként az ortodox expanzió, azonkívül pedig olyan keményen katolizálnak, hogy akinek gyenge a látása, az is észreveheti, hogy itt mi történik. Sajnos, egyik szorításnak sem látom az ellenszerét, csodaszerek nincsenek. Azt mondta annak idején Erdő János püspök, hogy itt a Kárpát-medencében az élet mindig kemény volt, és a népünk mindig meg tudott vele birkózni. Én nem merném leírni az Egyházunkat a Márai-hangulattal, miszerint a radioaktív hamu mindezt eltemet, s majd megmaradunk egy képletben; avagy Ravasz László szerint: mint filozófiai érdekesség csodálatos az unitarizmus, de mint vallás crótlén. Én nem hiszem, hogy csak képlet lesz belőlünk, s azt sem hiszem, hogy eltemet mindent a radioaktív hamu, bár az utóbbi időben sok volt a kísértés, árvíz, és ki tudja, milyen „fenevadak” jöhetnek még ránk.

S. K.: Hogyan néz ki a jövő erdélyi magyar unitárius egyháza?

F. D.: Van egy-két dolog, amit én másképp végeznék, de hát nem kérdeztek tőlem, és nem bízták rám. Nem lenne ízléses, hogy egyházkormányzati kritikával álljak elé. Nem erre van szüksége a mi népünknek, hanem odafigyelésre. Nem hiszem, hogy akkora dráma következhet, amelyből ne lenne kiút.

„Lépéskényszer”

Sürgető feladatok
a vidékfejlesztés terén

Fenntartható vidékfejlesztés és hagyományos gazdálkodás az EU-csatlakozás küszöbén témakörben május 9-e és 11-e között Sepsisüllyefalván műhelymunkát szervezett az Aratás Reménysége Homoróderért Alapítvány, az amerikai Project Harvest Hope, az Erdélyi Unitárius Egyház, valamint a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem Gazdasági és Humántudományi Kara. A műhelymunkán erdélyi unitárius gyülekezetek gazdálkodással foglalkozó tagjai mellett a Sapientia Egyetem oktatói és diákjai, valamint magyarországi, amerikai és hazai szakemberek vettek részt. A rendezvény védnöke dr. Szabó Árpád unitárius püspök, szakmai koordinátora Kolumbán Gábor,

a Sapientia EMTE adjunktusa, az Erdélyi Unitárius Egyház főgondnoka volt.

A résztvevőknek Ángyán József, a gödöllői Szent István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási Intézetének igazgatója, Jim Kleinschmit, az amerikai Institute for Agriculture and Trade Policy képviselője, Elek Sándor, a Sapientia-EMTE tanszékvezetője, Ligetfalvi Gábor, a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány szakértője, Jakab István, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetségének elnöke tartott előadásokat. Ezt követően a műhelymunka résztvevői egyházi indítatású vidékfejlesztési projekteket ismerhettek meg (az illyefalvi LAM Alapítvány, a gyergyó-

szentmiklósi Agrocáritas, az oklándi Aratás Reménysége Alapítvány), majd a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének és a Szarvasmarhatartók Egyesületének képviselői mutatták be szervezeteiket.

Az előadások után munkacsoportok alakultak, amelyekben a résztvevők három lényegesnek tartott témakörben folytattak eszmecsereket: mezőgazdaság és hagyományos életforma, marketing és helyi termékek, valamint finanszírozási lehetőségek. A csoportos munkát Sánduly Edit és Herczeg Ágnes, a Sapientia-EMTE előadói, Jakab István, valamint Szabó Sámuel, a romániai SAPARD Program vezérigazgatója irányították.

A műhelymunka résztvevői szerint az EU-csatlakozás új helyzetet teremt a romániai vidéki régiók számára. A hagyományos életforma és gazdálkodás olyan értékeket hordoz, amelyek a korszerű vidékfejlesztési és tájgazdálkodási rendszerekbe átmenthetőek és fenntarthatóságuk érdekében támogatások biztosíthatóak EU-forrásokból. A megvizsgált kihívások és lehetőségek sürgős cselekvést igényelnek.

Mindezekért a résztvevők úgy látják: a multinacionális cégek korlátlan terjeszkedési lehetősége teljesen új marketing-stratégiát követel meg a helyi közösségek számára. Folyamatos egyeztetés szükséges az egységes stratégia kidolgozása érdekében. Három szerveződéstípus létrehozása, illetve megerősítése szükséges – ezeken keresztül elérhetőek az uniós támogatások –: beszerző-értékesítő szövetkezetek, termelői-értékesítő szervezetek és termelői csoportok. Növelni kell a kommunikáció hatékonyságát, és az információ-áramoltatás módját összhangba kell hozni a gazdálkodók szokásaival. Fel kell készülni az elektronikus kereskedelem növekvő lehetőségeire. Fontosnak látszik támogatott környezetgazdálkodási rendszerleírást beilleszteni a román nemzeti vidékfejlesztési tervbe. Szükséges továbbá a történelmi egyházak által fenntartott intézmények, alapítványok, szakmai szövetségek közötti egyeztetés. Bár ma még túlságosan is az újdonság erejével hat, a tájspecifikus termékek márkavédelméről is ajánlatos gondoskodni. A vidék gazdasági konszolidálásához nélkülözhetetlen lépésnek látszik a közvetlen értékesítési lehetőségek biztosítása, helyi piacok teremtése a falusi vendéglátó-hálózatokon keresztül. A felvetett témák szakértői szintű kidolgozása érdekében fontos egy erdélyi marketing-szövetség megalakítása, szoros együttműködve a meglévő egyházi és szakmai szervezetekkel, érdekképviseleti szervezetekkel, továbbá az érdekvédelmi szövetségek megerősítése, mint ahogy elmaradhatatlan feladat a gazdák közti összefogás támogatása, a keresztény és a hagyományos értékrend tudatosítása

közösségi és egyéni szinten, a hagyományos gazdálkodási formák tudatos művelése, a föld szeretetének átadása. Ugyanerre a népevelői vonalba tagolódnak be a gyermekek, fiatal házaspárok, értelmiségiek rávezetése a vidékért felelős magatartásra, ugyanakkor a gazdáknak is szükséges tájékozódniuk, képzéseken részt venniük, érdekeik védelmében aktívan és felelősen cselekedni.

Szoros ütemterv alapján kell, hogy elkészüljön a vidékfejlesztési stratégia, annak érdekében, hogy hatással lehessen a Román Vidékfejlesztési Program kialakítására a 2007 és 2014 közötti időszakra vonatkozóan.

A SAPARD új jogcímei szeptembertől nyílnak meg, a kormánynak azonnal ki kell adnia az új jogcímekekre vonatkozó információkat, tájékoztatnia kell a gazdaságszolgálatot. Közvetlen feladat a „Transylvanian model of landscape management” (vagyis az erdélyi tájgazdálkodási rendszer) leírása, esetleges szabaddalmaztatása. Tudatosítani kell, hogy minden társadalmi intézménynek (egyház, közbirtokosság, egyesületek és a helyi tanács) jelentős felelőssége van a vidéki problémák megoldásában. Elengedhetetlen a tanácsadók közvetlen megjelenése a gazdátársadalomban. Társadalmi kontrollt és nyomást kell gyakorolni a szakhatóságokra és a politikumra annak érdekében, hogy idejében tájékoztassák az érintetteket, az önkormányzatokat a lehetőségekről, és – nem utolsósorban – a magyar gazdátársadalom hiteles és érthető tájékoztatása céljából meg kell keresni azokat a szervezeteket, amelyek magyarra fordítják a román nyelvű dokumentációt. (sajtótájékoztató)

Olvasói levél

Emlékezzünk néhai Fekete Lajos brassói unitárius esperesre, a kultúra és emlékezés napján, aki 1945. április 25-én váratlan hirtelenséggel hunyt el.

Én, egyetlen lánya, Fekete Kamilla, élek még 80 évesen, és emlékezem. A mai napon van 60 éve, hogy hazajöttünk Budapestről. A Hőgyes Endre utcai unitárius Misszióházban értük meg a felszabadulást. Egy marhavagont kaptunk, tíz nap alatt értünk haza. Édesanyám látunkra elájult, olyan állapotban látott viszont. Egyenesen Aput látogattuk meg a Fellegvárbán, oda voltak bezárva a brassói papok, doktorok, értelmiségiek – mint Vasvári Aladár római katolikus prelátus, Csia Pál református lelkész, Édesapám, Fekete Lajos unitárius esperes, dr. Papp Márton, dr. Kovács Béla és sokan mások. Groza Péter, mihelyt uralomra került, azonnal szabadon engedte a papokat, mert vétlenek voltak. Így tudott Apám Székelyudvarhelyre utazni 1945. április 5-én, rég látott szüleit meglátogatni. Segesváron megcsípte egy eltévedt, a felszabadítóinktól származó tetű, s hiába volt hét híres orvos a betegágya mellett a brassói V. Babeş utca 1. szám alatti paplakon, meg kellett halnia 47 éves korában. Innen kísérte végző nyugvóhelyére, Székelyudvarhely Tábor-negyedi temetőjébe nagyszámú brassói lakos április 25-én.

Fekete Lajos nemcsak esperes, hanem író, költő is volt, ezenfelül pedig jó családapa. Hátrahagyott művei nyomtatásban: Pusztai vándorlások – 1925, Ének a viharban – regény, 1931, Tovább a szírteken – nyomtatásra előkészítve, illetve legfőbb, maradandó alkotása, az „Unitárius Induló”, amely a világon egyedül. Énekli is az ifjúság!

„Letűnt az éj, köszönt a nap,
Mienk az élet, dalra hát!
Munkára hív, serkent a vágy
követni Jézusunk szavát.
Egy Istenünk, vezérelj,
Szent kezed óvjon a bajtól!
Igaz ügyünket győzelemre vidd,
Előre együtt, előre mind!
Felénk egy boldogabb kor int!
Leng a zászlónk, egy az Istenünk!
Bár reng a föld, áll a mi hitünk!
Letűnt az éj, köszönt a nap,
Mienk az élet, dalra hát!”

Emlékünkben őrizzük meg hálásan!
Brassó, 2005. május 14-én

Egyetlen lánya, Kamilla
és három unokája:
Ildikó, Éva és Hajnalka

Éljen soká!

Tizenöt éves a Szentmihályi Vegyes Dalkör

Csak aki egy hosszú múltú dalárda zászlaját szemügyre veszi, csak az érzi meg igazán, milyen gazdag „életnedvek” áramolnak ezeknek a kórusközösségeknek a hajszálereiben: az egykorvoltagek való emlékezés, a közösségért hozott áldozatok értéke, az együtt-dalolás kiemondhatatlan melege, kirándulások, körutak emléke, minősítő éneklések izgalma vagy a testvérkapcsolatok mentén szervezett látogatások és vendégfogadások maradandó „láza”.

A tizenöt éve újraindult (torda- avagy alsófelső-) Szentmihályi Vegyes Dalkör V. Aranyosmenti Népdal-Kórustalálko-

zóját szervezte május 28-án. Öt kórus és két ifjúsági/gyermek néptáncsoport részvételével színpompás szombatot varázsolt a községközpontban a szervező Dalkör és az alsófelső-szentmihályi unitárius egyházközösség.

Az ünnepelt kórus hatalmas, színpompás, hímzett zászlaja, a rákötött szalagok, a jelesek nevét megőrkítő ezüst és réz névtáblácskák egyaránt egy hosszú, szép, kényszerből megszakított és felelősségérzetből újraindított út tanúságai. Ódon

folytatás a 8. oldalon

Jakabffy Tamás

Éljen soká!

folytatás a 7. oldalról

papírok tanúsága szerint 1888-ban már négyyszólamú férfikar működött Szentmihályon. Az első világháborút követően természetesen újraéledt a Dalkör működése, majd 1930-tól lehetővé vált, hogy a kórus vegyeskarként működhessen tovább. A 20. század második felében a kórus munkájára Bíró-Halmágyi Sámuel és Deák Lajos református lelképásztorok, Köble István kántor-tanító, majd Erdős Mihály unitárius kántor, országos karnagy munkássága nyomta rá leginkább a bélyegét. (Megható pillanata volt a találkozónak, hogy Köble István ez alkalommal búcsúzott el „hivatalosan” a kórustól, átadva helyét a fiatal Szabó Zsombornak). A Dalkör ma tagja a Romániai Magyar Dalosszövetségnek és a Seprődi János Kóruszövetségnek (mindkét ernyőszervezet elnöke részt vett a kórustalálkozón),

rendszeresen énekel a református és katolikus templomokban is; jelenlegi elnöke Dimén József unitárius lelkész.

Alsófelsőszentmihály unitárius templomában és a községi művelődési házban az ünnepelt kóruson kívül fellépett a Tordai Magyar Dalkör, az Aranyosegerbegyi Árvalányhaj Vegyeskar, az Aranyosgyéresi Református Vegyeskar és a Sárretudvari Parasztkórus (a Szentmihályi Dalkör magyarországi testvérkara), továbbá a szentmihályi „Rügyek” magyar néptáncgyűttes és a fergeteges hangulatot teremtő „Fiii Moșilor” román néptáncgyűttes.

A „magas kultúrához” szokott fül számára talán helyenként csetlő-botló intonációk, apró ritmikai zavarok, érdes hangfogások is feltűnhettek. A látó szívű ember számára azonban sokkal szembeötlőbb az összefogott fegyelem, az egymással-törődés szeretete, a szívvel-lélekkel való rész-vétel. A profi zenészek nagy

A Szentmihályi Vegyes Dalkör 1990 júliusában „nőtt ki” a Vadvirágkoszorú művelődési csoportból. 58 taggal indult, a közel 120 éves szentmihályi kórusmozgalom folytatójaként. 1993 óta rendszeresen énekelnek a református és unitárius ima-, illetve hitelesítő heteken, virágvasárnaponként a katolikus egyházközség is rendszeresen vendégül látja őket. A Sárretudvari Parasztkórusal kialakított kapcsolatuk fejlődése magával hozta, hogy Tordaszentmihály és Sárretudvari 2003-ban testvérfalvai megállapodást kötött. 2001-ben rendezték meg az I. Aranyosmenti Népdal-Kórustalálkozót. Tizenöt évük alatt 157 fellépésük volt, ebből 91 egyházi jellegű.

gyakorlattal, rutinosan, pénzért zenélnek. A kistéleplések dalárdái – így a Szentmihályi Vegyes Dalkör is – „belülről”, a tanulás szeretetével, az önérték mély becsülésével énekelnek, és persze teljesen önzetlenül. A művelődési házban tartott „mini-kórusfesztivál” igazi ünneplésbe csapott át, amikor a szentmihályiak kórusa alapembereit, jótevőit, a dalárda életének kiapadhatatlan forrásait köszöntötte. Nem protokoll volt ez, hanem a valódi hála megnyilvánulása. Ekként köszönték meg – többek között – Köble Istvánnak a több évtizedes szakmai irányítást, a Dalkör „eszének és lelkének”, Kereki Ildikónak a fáradhatatlan munkáját, Zeng János szentmihályi polgármesternek a folyamatosan érzékelt segítő jószándékát.

Természetesen az *Unitárius Közlöny* is hozzáteszi a maga „részét” a jókívánságokhoz: Isten adjon a Szentmihályi Vegyes Dalkörnek sok elégtételt a munkában, összetartást és türelmet, barátságot és örömet – „számos hosszú éven át”!

Balról jobbra:
Szabó Zsombor
új karnagy,
Köble István
leköszönő karnagy,
Guttman Mihály,
a Romániai Magyar
Dalosszövetség
tiszteletbeli elnöke
és Dimén József
unitárius lelkész,
a Szentmihályi
Vegyes Dalkör elnöke

Első Akadémita Konferencia – avagy harmadik Akadémita Találkozó

„Mi akar ez lenni?” – kérdezték az első pünkösdi reggelén lezajlott események szemtanúi. A cím láttán talán hasonlót kérdeznek az *Unitárius Közlöny* olvasói is.

Találkozó abban az értelemben, hogy a korábbi két hasonló jellegű munkaértekezlet folytatása volt. Konferencia azért, mert szervezése, lefolyása, a feldolgozott kérdések komolysága és aktualitása folytán több volt, mint egyszerű találkozó vagy munkaértekezlet (Sepsiillyefalva, május 25–27.).

A konferencián a következő akadémiták vettek részt: dr. Rezi Elek (Kolozsvár), Szentiványi Ilona (Budapest), Kászoni József (Budapest), Kovács Sándor (Kolozsvár), Kovács István Sándor (Kolozsvár), Czire Szabolcs és Ferenczi Enikő

(Kolozsvár), Máthé Sándor (Brassó), Miklósi Vári Katalin (Debrecen), Gyerő Dávid (Kolozsvár), Mezei Csaba (Kolozsvár), Koppándi Botond (Torockószentgyörgy), Kiss László (Torda), Székely Kinga-Réka (Homoródszentpéter), Csete Árpád (Homoródmás), Kovács István (Sepsiszentgyörgy), Pap Mária (Szentivánlaborfalva), Szász Ferenc (Brassó), Józsa István Lajos (Kökös).

A konferencia elsősorban a korábbi találkozók folytatásának igényéből született. És azért Illyefalván, mert ez a hely kedvező áron biztosította az eredményes munkához elengedhetetlen feltételeket. Mindannyiunkban élt – ha csak tudat alatt is –, amit a korábbi alkalmak rendjén elmondtunk; az, amit

vállaltunk, de amiből oly kevés valósult meg. Ezek a gondolatok fogalmazódtak meg a rövid megnyitóbeszédekben is. Először dr. Rezi Elek, majd Kovács István ULOSZ-elnök szólt az összegyűlt akadémitákhoz, végül Pap Mária esperes szervező köszöntötte a konferencia résztvevőit. Merre tovább? Mit kezdünk a megszerzett tudással? – e kérdések köré csoportosította gondolatait.

A konferencia rendjén Kovács Sándor az erdélyi unitárius peregrináció rövid történetét vázolta, Csete Árpád a 20–21. századi peregrináció érényeit és hiányosságait foglalta vitaindító listába (Mezei Csaba közreműködésével). A teológiai elmélet és a lelkési gyakorlat viszonyának mezejében Czire Szabolcs vezetett beszélgetést arról, hogyan látják a gyakorlatot a teológiai tanárok, illetve Székely Kinga-Réka – a „másik oldalról” –: hogyan látják a teológia oktatását a gyakorló lelkészek.

A konferencia második napján szakterületek szerint Rezi Elek és Kovács István (S) vezetett beszélgetést a rendszeres teológia körében, a gyakorlati teológia aktuális kérdéseiről Kovács István Sándor és Máthé Sándor vezetett vitát.

Az együtt-gondolkodó akadémiták a továbbiakra nézve (is) feladatokat tűztek ki maguk elé. Ekként a rendszeres teológia körében dr. Rezi Elek, Székely Kinga-Réka, Kovács István (S), a gyakorlati teológia területén pedig Kovács István Sándor, Máthé Sándor és Mezei Csaba vállalt koordináló szerepet.

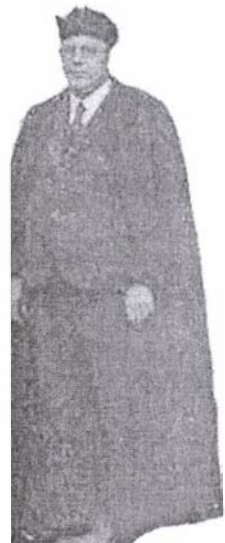
Úgy éreztük, a konferencia elérte célját. Nagyon sok érdekes és értékes gondolat, elképzelés fogalmazódott meg. A végén éreztük igazán, mennyire kevés volt az együtt eltöltött idő, mennyi mindent el kellett volna még mondani. Ebből a hiányérzetből fakadtak a folytatás reményét kifejező gondolatok is, amelyek a konferencia záró ülésén hangzottak el.

Néhány idézet: „Egy konferencia ún. lelki félórával kellene, hogy kezdődjék. Jó lenne, ha mindenki elmondaná, milyen lelki töltettel jött, és mit vár a konferenciától. A jövőre nézve fontos a folytatás, aminek a lényege: megélni a teológiánkat, tisztábban érezni és látni, s azt továbbadni.” „Örvendek, hogy a pozitív erők felülkerekedtek. Hangzottak el kemény szavak, amelyek mögött a gyanakvás, a bizalmatlanság áll. Minden olyan, amilyennek látjuk, hisszük. Ha fontos számunkra, amit teszünk, akkor úgy is végezzük a dolgunk.” „Nem voltak különösebb elvárásaim. Kellemesen csalódtam. Úgy érzem, sokkal többet adhatunk egymásnak, ha komolyan vesszük egymást, ha odafigyelünk egymásra. Mert több lehetőségünk volt, tőlünk többet is vár a közösség, többet várnak kollegáink. Csak annyit

folytatás a 10. oldalon

Máthé Sándor

A szolga boldogsága *Emlékezés Kádár Lajos unitárius lelkészre halálának 50. évfordulóján*

Június 13-án két gyermek szívébe idéz fájdalmat. Kádár Lajos (1902–1955) élete a hűséges, szolgálatkész lelkész élete volt.

Édesapja is lelkész volt. Csendes, becsületes, hűséges, szelíd lelkű, jó lelkipásztor, akinek példáját és hivatását követte azonos nevű fia is.

A Székelyföld egyik Homoródmenti falucskájában született, Gyepesen. Jó magaviseletű, szorgalmas tanuló volt a Székelykeresztúri Unitárius Főgimnáziumban, kitűnt iskolatársai közül. A teológiai főiskolán komolyan felkészült lelkési hivatására. Erdővidék egyik nagy egyházközségében, Vargyason kezdte a munkát. A hívek megbecsülését és szeretetét annyira megnyerte, hogy azok későbbi (fogaras-nagyszabeni) egyházépítő munkájának mezejéről is visszahívják rendes lelkészüknek, ahol 1944-ig közmegelegedésre végezte munkáját. A háború szenvedéseit is át kellett élnie, kevés vagyona odalett, de megmaradt erős lelke, bízó ereje. 1945-től haláláig, 1955-ig Ádámoson szolgált. Közössége nemzeti öntudatát féltve 1945-ben megalakította az ádámosi magyar tannyelvű elemi iskolát, ahol a tanítást is elvállalta. A falu kulturális felemelkedését az általa szervezett és irányított kultúrscsoportok segítségével szolgálta.

Élete állomásain a kijelölt feladatokat eredményesen teljesítette, szolgálva egyháza és népe érdekét.

A temetést végző lelkész, a néhai Lukács Sándor által kiválasztott ige hűen jellemezte életét: „Boldog az a szolga, akit az ő Ura munkában talál.”

Kádár Ildikó

Első Akadémita...

folytatás a 9. oldalról

vállaljunk és ígérjük, amennyit meg is tudunk valósítani. Ez önbecsülés, önértékelés is egyben.” „Alapvetően jól éreztem magam. Bánt, hogy még mindig a negatív retorika az uralkodó. Ha továbbra is ezt hallom, én mindig tiltakozni fogok ellene. Nem engedhetjük meg magunknak a széthúzást. Az túl nagy luxus, felelőtlenség lenne.” „Nem vagyok akadémia, ezért köszönöm a meghívást... Az akadémiaitá mindenkor az európai kultúra terjedését szolgálták idehaza. Tegyük közcincse azt, amit hazahoztak. Ezt még nem látjuk, nem tapasztaljuk. Nagy Istvánt parafrázálva: Ki a sánc alól!” „Senkitől

sem várhatunk, követelhetünk annyit, mint önmagunktól. Mégis motiválni kellene az embereket, mert enélkül nincs munka, cselekedet. Kényelmesebb az édes semmittevés. Dolgozni kellene!” „Ideje volna megszokni, hogy Egyházunkban lelkésznők is vannak, és az egyházi rendezvényeinken felügyeletet kell biztosítani a kisgyermekeknek... Örvendek, hogy a teológiai tanárok át tudták szervezni a vizsgarendet, hogy itt lehessenek.”

Hisszük, hogy lesz folytatás. Ez közös elhatározásunk. Bízunk abban, hogy a következő konferencia szervezői figyelembe veszik e találkozó tapasztalatait, az elhangzott javaslatokat. A tervekhez és a valóra váláshoz adjon Isten nekünk önbizalmat, erőt, kitartást, hitet és cselekvőkészséget!

Erősödő gyökerek Marosszentgyörgyön

Lelkés- és énekvezér-beiktatás, torony- és harangszentelés

A címbeli kép rajzolódhatott ki mindazokban, akik május 28-án részt vettek az egyházközség templomtorony- és harangszentelő, lelkész- és énekvezér-beiktató ünnepi istentiszteleten.

1999. február 16-án az ifj. Kozma Albert és György Ince gondnok által összehívott keblitanácsi gyűlésen a tagok elfogadták az új torony építésének indítványát. Az építési munkálatok október 1-jén kezdődtek Horváth Lajos építkezési vállalkozó irányításával. Az egyházközség pályázati úton két alkalommal – 2000-ben és 2001-ben – kapott anyagi támogatást az Illyés Közalapítványtól. Céladományai a wilmingtoni (Egyesült Államok) testvéregyházközség is jelentős mértékben segítette a munkálatokat. 2003. július 30-án a keblitanács határozatot hozott, hogy közadakozásra kell felkérni az egyháztagokat, és a vasárnapi istentiszteletek alkalmával, a hirdetések rendjén fel kell hívni a figyelmet a közös célra. E határozat gyakorlati alkalmazása gyümölcsöt hozott, és tovább lendítette a munkát. A pénzübeli adakozás mellett a gyülekezet tagjai – férfiak és nők egyaránt – derekasan kivették részüket a közmunkából. György László gondnok és Tóth Kis Ernő építkezési vállalkozó céladománya további segítséget jelentett. 2004 nyarán már a frissen meszelt, 17,5 méteres toronyban gyönyörködhetek a hívek, ugyanakkor elkészültek az ablakok és ajtók is.

Az új nagyharang súlya: 272 kg, a felfüggesztő fájárommal együtt 340 kg, 1,20 kg ezüstöt is tartalmaz. Az egyházközség képviselői 1998. október 30-án vették át a harangot, amelynek megöntéséhez az Illyés Közalapítvány is hozzájárult. Felirata: „Készült a marosszent-

györgyi unitáriusok és lelkes támogatók adományából az Úrnak 1998. évében. Készítette Rác Sándor és fiai.”

A Nyomátról származó kisharangot Suciú Mária adományozta 1998. március 22-én. Felirata: „Manchen Schaessburg Fusa per Michael- XXXVI.” A kisharangot 2004 áprilisában vittük fel a torony legfelső szintjére. Az elektromágneses harangbekötést ákosfalvi szakmunkások végezték el 2004 júliusában. Ekkor készült el a kisharang felfogató járma is.

A wilmingtoni
(Egyesült Államok)
testvéregyházközség
küldöttsége a
lelkészbeiktatáson.
Fotó: Pálffy Ákos

2004. július 18-án – az egyházközség történetében első ízben – háromszori harangozással kezdődött a vasárnapi istentisztelet. Robert és Phyllis Wynn, a wilmingtoni testvérgyülekezet tagjai személyes adományukkal tették lehetővé a harangok bekötését.

Hosszas előkészületek (virágültetés, takarítás, közebed- és szállásszervezés) után május 28-án sor került az ünnepi istentiszteletre. Nagy László esperes dr. Szabó Árpád püspök és az EKT üdvözlését és áldáskérését tolmácsolta. Kecskés Csaba köri jegyző a püspöki kinevezést olvasta fel. A wilmingtoni testvéregyházközség csoportja a *Spirit of Life* (Élet Lelke) kezdetű egyházi éneket szövegeztette meg. Beköszöntő egyházi beszédet Pálffy Tamás-Szabolcs lelkész mondott a Lk 16,19–29 alapján. Nagy László a Mt 7,12 és 2Kor 10,4 alapján mondott torony- és harangszentelő, lelkész- és énekvezér-beiktató beszédet (énekvezérünk Tar Imre). Az újonnan alakult egyházközségi kórus énekét követően az óvodás unitárius gyermekek a hitvallást, jelszót és fogadalmat mondták el. György László helybeli és Fekete Tamás

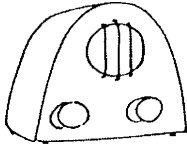
szászrégeni gondnokok indították az üdvözlések sorát. Az egyházkör részéről Kiss Mihály nyárádszentlászlói lelkész köszöntötte a beiktatott lelkészt, énekvezért és az ünneplő gyülekezetet.

A testvéregyházközség részéről Stephanie Harnish és Phyllis Wynn mondtak

köszöntőt, amelyet Szántó Iván fordított magyarra. Nagy Gizella esperesné asszony saját tapasztalatból származó jó tanácsokkal köszöntötte a beiktatott lelkész feleségét. Az önkormányzat nevében Simon Ferenc alpolgármester szólalt fel, a helybéli pedagógusok nevében Kilyén Emma tanárnő mondott üdvözlőt. Becsky Eörs helybéli református lelkész is köszöntőt mondott. Báró József tiszteletbeli esperes, nyugalmazott lelkész zárta az üdvözléseket. Kilyén Ilka színművész nő verses-énekes műsorát a *Hatalmas Isten* kezdetű egyházi énekkel zárta. Úrvacsorai ágendát Balázs Sándor szentgericei – egykori templomépítő – lelkész mondott Zsolt 27,4 alapján.

Örömdetes volt látni azt, hogy a gyülekezet tagjai szorgos munkával, áldozatvállalással járultak hozzá az ünnepség megszervezéséhez. Adja Isten, hogy tovább erősödjenek erdélyi unitárius Anyaszentegyházunk gyökerei Marosszentgyörgyön és Szászrégenben!

Pálffy Anna-Mária

Unitárius rádióműsorok

Credo – a megtartó hit műsora.

Szerkeszti: Solymosi Zsolt
Agnus Rádió, kéthetente, csütörtökön
7.30-kor.
június 30., július 14., 28.

Istentiszteletek közvetítése a kolozsvári gyülekezetekből

Agnus Rádió, kéthavonta, vasárnap
12.30-kor.
július 10.

Meditáció – az elmélkedés műsora.

Szerkeszti: Solymosi Zsolt
Kolozsvári Rádió,
909 m és 1593 m középhullámon,
valamint a 95,6 MHz-es
ultrarövidhullámon,
szerdai napokon, 9.00-kor.
július 13.

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalmyszerűen,
vasárnapokon.
június 26., július 31.

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta
kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária,
Rácz Norbert, Koncz László.
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
június 25., július 9., 23.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban,
a 87,9 MHz-en, illetve interneten
a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Újvárosi Katalin
és Demeter Sándor Lóránd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Május 26–27-én az erdélyi magyar történelmi egyházak közös szervezésében a kommunizmus idején elkobzott egyházi vagyon visszaadásának ügyében konferenciát tartottak Nagyváradon, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület székházában. Az Erdélyi Unitárius Egyház képviselőjében Mikó Lőrinc előadótanácsos ismertette az unitárius vonatkozású adatokat, amelyek szerint a 86 elkobzott ingatlanból 24 került vissza egyházi tulajdonba. A konferencia nyilatkozatot adott ki a visszaadási folyamat törvénykezési és politikai megkönnyítésére való felhívással.

Május 29-én Bölönben falunapokat tartottak, amelyek keretében felavatták Pesterzsébet testvérváros adományát, Erzsébet királyné szobrát az unitárius felekezeti iskola melletti Díszkertben. Az istentiszteleten a szászéki szolgálatot Pap Mária, a háromszék-felsőfehéri egyházkör esperese végezte, id. Kozma Albert helyi lelkész köszöntőt mondott. A szobrot számos helyi és külföldi közéleti személyiség jelenlétében avatták fel.

Május vége és június eleje a 2004. esztendő egyházköri munkáját számba vevő egyházköri közgyűlések ideje volt. Május 28-án a székelykeresztúri egyházkör Kobátfalván rendezte meg közgyűlését, az istentiszteleten a szászéki szolgálatot Cserey Katalin firtosmartonosi lelkész végezte. Ugyanaznap volt a küküllői egyházkör közgyűlése is Medgyesen, az istentiszteleten Benedek Jakab segesvári lelkész prédikált. Június 3-a volt a marosi egyházkör közgyűlésének napja, helyszíne pedig Nyárádszentlászló, itt Pálffy Tamás-Szabolcs marosszentgyörgyi lelkész végezte a szászéki szolgálatot. Végül június 4-én a kolozs-tordai egyházkör közgyűlésére Tordán került sor, Koppándi-Benczédi Zoltán lupényi lelkész szászéki szolgálatával; a székelyudvarhelyi egyházkör közgyűlésének Székelymuzsna adott otthont, Kiss

Akos recsenyédi lelkész prédikálásával; a háromszék-felsőfehéri egyházkör közgyűlése Baróton volt, a szászéki szolgálatot Lakatos Sándor sepsiszentgyörgyi gyakorló segédlelkész végezte.

A Protestáns Teológiai Intézetben V. évet végzett unitárius hallgatók teológiai szakvizsgájára június 20–24-e között került sor Kolozsváron, a kétéves gyakorló segédlelkészi szolgálatukat kitöltött segédlelkészek lelkészsképesítő vizsgája pedig június 20–21-én volt ugyanott. Az eredmények számbavételére visszatérünk.

Unitárius tanintézetekben elérkezett a 2004-2005-ös tanév bezárásának ideje. Elsőként a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium végzősei ballagnak, június 11-én. A Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium diákjainak június 16-án szól e tanévben utoljára a csengő. A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara végzős hallgatóinak kibocsátási ünnepélyére június 26-án kerül sor, a kolozsvári Belvárosi Unitárius Templomból.

Adorjáni Károlyné szül. Incze Juliánna tiszteletes asszony életének 84. évében, 59 évi házasság után, nehéz betegség következtében június 2-án Dicsőszentmártonban elhunyt. Férjével együtt a magyarzsákodi, pipei és szőkefalvi egyházközségek hűséges lelki vezetője volt, emellett tanítónőként dolgozott 1986-os nyugdíjazásukig. Temetésére június 5-én került sor a dicsőszentmártoni unitárius temetőben, a temetési szolgálatot Nagy Endre helyi lelkész-esperes végezte. A pipei egyházközség részéről Jenei Csaba lelkész, a szőkefalvi egyházközség részéről Nagy László volt lelkész, a marosi egyházkör esperese búcsúztatta. Emlékét hálással megőrizzük.

Időt kell szánnunk rá

Tudósítás az UNOSZ kibelyezett választmányi gyűléséről

„Mindenek előtt pedig legyetek hajlandók az egymás iránti szeretetre, mert a szeretet sok vétet elfedez.” (1Pt 4,8) Ez állt mottóként az idén másodszor meghirdetett kibelyezett UNOSZ-választmányi gyűlés meghívóján, és ennek jegyében folytak a május 19-e és 21-e közötti munkálatok a Kolozsvártól 18 kilométerre fekvő Kiskapuson, a Dokkum panzióban. „Hozz magaddal kényelmes, sportos öltözetet, sok szeretetet, ügy iránti elkötelezettséget, nyitottságot, jó kedvet és jó ötleteket!” – ezzel hívta a tagokat a vezetőség, s a résztvevők vitték is magukkal fiatalos lendületüket, ötleteiket, tapasztalataikat, ügyszeretüket, tenniakarásukat.

A meghirdetett program szerinti „ismerkedésre” első este került sor, amikor is a társalgó hosszú asztala köré gyűlt össze a meghívottak egy része. Sajnos, csupán tizenegyen mosolyogtak többnyire régi jó ismerősként egymásra, de másnap kiegészült a létszám tizenötöre. Együtt voltak: Asztalos Klára, Ajtay Rozália, Ferenczi Enikő, Kádár Ildikó, Opris Emese, Paskucz Viola, Péterffy Enikő, Zsakó Erzsébet Kolozsvárról, Balázs Katalin Magyarzováról, Domokos Lúdia Kobátfalváról, Fekete Judit Nagyajtáról, Nagy Rozália Dicsőszentmártonból, Jakabházi Vera Segesvárról, Rűsz Éva Székelyudvarhelyről és Jakabházi Orbán Erika az ODFIE részéről. Sajnálatos módon betegség miatt nem lehetett jelen Szabó Magda elnök és Nagy Gizella alelnök. Más választmányi tagok objektív vagy ismeretlen okok miatt maradtak távol.

Kívül ború, belül derű. Az esős, hideg idő ellenére jó hangulatban telt ez a két nap. A reggeli tornától felfrissülve, kilenckor Asztalos Klára elnök rézcsengőjének hívó szavára, pontos időben kezdődhetett mindkét napon a tanácskozás. Elhangzott az elnöki beszámoló az eltelt időszak eseményeiről, az ideai körű nőszövetségi közgyűlésekről, a pályázatokról, az UNOSZ pénzügyi helyzetéről és sajtókérdéseiről. Elkészült az ideai kükküldombói UNOSZ-konferencia forgatókönyve.

Kellemes és hasznos volt a kétnapos együttélés. Meggyőzte a vezetőséget arról, milyen fontos, hogy évente legalább egyszer sor kerüljön kibelyezett választmányi gyűlésre, ahol nyugodt körülmények között, az idő szorításától mentesülve a választmány megbeszélheti a Szövetség legfontosabb dolgait.

Jakabházi Vera

Kedves Barátnóm!

Szerda délután kaptam meg leveled, így gondolhatod, hogy frissiben az esti dalárdapróbán fel is olvastam, már amennyire a végét is el tudtam olvasni, mert valamitől a szemem fátyolos lett...

det... Mi, akik hiszünk Istenben, tudjuk, hogy a jó Isten megsegít és még sokat fogunk együtt énekelni, kézimunkázni, beszélgetni.

Május 26-án meglátogattuk a Lókodi Öregotthon lakóit. Gyönyörű nap volt. Együtt imádkoztunk. Lakatos Sándor se-

a virágcsokrot és a csomagokat. Az öregotthon egyik lakója szívből jövő tiszta szavakkal, könnyel a szemében köszönte meg mind az anyagi, mind a szellemi ajándékot, és hogy fényt vittünk rövid időre a szürke, egyforma napjaikba. Kérte a jó Istent, fáradságunkért adassék meg nekünk, hogy mindvégig megmaradhassunk családjunk, szereteteink körében. Nem panaszkodtak, nagy szeretettel gondoskodnak róluk az otthon munkatársai, de hiányzik a legszebb megszólítás: édesanya, édesapa, nagyapó, nagyanyó. Könnyeinkkel küszködve búcsúztunk az öreg Zsuzsika nénitől, Sanyi bácsitól, akik voltak fiatalok, boldogok, valamikor őket is szólították édesanyának, édesapának.

Május 28-án Árkoson vettünk részt a háromszéki egyházkör nőszövetségeinek évi közgyűlésén. Kérdezik, hol vagy?, hogy vagy? Csilla, Ildikó, Jucika néni, Katica, Éva, Éva néni, Enikő, Margitka, Irénke, Anna, Irma, Zsófi, Jóska, Dani, Géza, Samu bácsi és még a sok-sok ismerős mind nagy szeretettel gondolunk rád.

Megkeresztelték a tiszteletes úrék kisfiát, Mátét. Szén Sándor tiszteletes úr vé-

Üzenet itthonról

Tudom, amikor úgy döntöttél, hogy el kell menned máshova dolgozni, mert itthon nem adatik meg a mindennapi kenyér, mert bezárták a gyárat, mert az új varrodában azt kérdezték, hány éves vagy, és nem azt, hogy hány bocskai nyakkendőt hímeztél és a fiaid egyetemen vannak, és minden vágyad, hogy ők ne menjenek el, hanem itthon maradjanak – akkor arra kérte a jó Istent, hogy nekik jobb legyen, hogy tanuljanak, hogy legyen munkahe-lyük, és hogy ismét együtt legyen a család.

Írod, hogy a magyar szóért fizetnek. Felolvasol, mert már a néni gyereke nem tud magyarul olvasni. Mégis magyar szóval bántanak, hogy elhagytad gyermekei-

gédlelkéssel és Vánca Lajossal mentünk, Csilla, Jucika néni, Lencsike, Tóth Magdika néni és Samu bácsi. Tudom, te is jöttél volna velünk úgy, mint tavaly és azelőtt. Esetleg jövőre újra együtt megyünk. Az öregotthon lakói közül volt, akit már ismerősként köszöntöttünk, most 24-en vannak. A „Nagy Istenünk” élénkelése után Lakatos tiszteletes úr imádkozott felolvasva a kiválasztott ígét. Gondnokunk meghatódottsággal olvasta fel a *Szeressétek az öregeket* című verset, majd Vánca Csilla elénekelte a *Bálványosvár csonka tornya* című éneket. Azután a „Gondviselő jó atyánk vagy” egyházi énekünk hangzott el, mi pedig átadtuk

gezte a szertartást nagyon szépen. Június 5-én konfirmálás lesz.

A dalárdában most egy holland és egy latin nyelvű éneket tanulunk. A következő levelemben elküldöm. Üdvözlöm

M.-t és Zsuzsát. Örvendek, hogy tudtok találkozni. Nézd a Duna televíziót, hogy felvidítson. Látod, már három hónap eltelt, és így telnek a napok. Sok kitarást kívánok. Szeretettel gondolunk Rád és

hiányzol. Imádkozunk Érted és gondolatban Veled vagyunk. Örvendek, hogy megkapod a *Közlönyt* Rodicától.

Sok-sok szeretettel

Magdi (Ferenczi Mária Magdolna)

A háló megtart minket

A kolozs-tordai egyházkör nőszövetségi találkozójának május 7-én a tordatúri lelkészi lakás adott otthont. Hajléka volt ez a szeretetnek, melegségnek, odaadásnak. Máriáknak és Mártáknak, akik kilenc nőszövetséget képviselve 45-ön voltak jelen.

Bodor Piroska lelkész a házigazdák nevében üdvözölte az egybegyűlteket, azután Jakabházi Orbán Erika kórházlelkész imája következett. A rövid elnöki üdvözlést követően Kónya Ágnes és Zoltán meghívott előadók ültek be a körbe. Bodor Piroska irányításával szőttük az ismeretségek hálóját, egymásnak adogatva a gombolyagot. A családterapeuta-házaspár segítségével kiscsoportos megbeszéléseken alkottunk véleményt a család életrészekéről – új házások, első gyerek, kamaszkor, kirepülés a fészekből, öregkor, üres fészek. Feltártuk az adódó nehézségeket és azt is, hogyan lehet ezeket orvosolni. Megállapítottuk, hogy az egészséges család jellemzői – minden szakaszban – a bizalom, a kölcsönös elfogadás, egymásra figyelés és a feltétel nélküli szeretet.

Ezután került sor a nőszövetségek beszámolóira. Megtudtuk, hogy *Alsófelsőszentmihályon* november és március között hetente találkoznak, József Attila-emlékműsort tartottak, farsangi és nőnapos műsoros teadélután rendeztek, borítót varrtak az énekeskönyvekre, és besegítettek az imaheti lelkészek és az esperesi vizsgálószték ellátásában. *Besztercén* – bár kevesen vannak – elbúcsúztatták a volt lelkészüket, és karácsonyi szeretetvendégségen ismerkedtek új lelkészükkkel. *Kolozsváron* a

nőszövetség külön munkacsoportokban dolgozik. A segélyező bizottság tagjai gyógyszert és ruhát osztanak, keresztlói csomagokat ajándékoznak, az időseknek élelmiszer-csomagokat készítenek. Működik a kézimunka- és szövőkör, de fiatalabb asszonyokat is szeretnének bevonni a tevékenységbe. Havi találkozóiokon emlékműsorokat tartanak, előadásokat hallgatnak. *Komjászezen* terményt gyűjtöttek és Lókodra vitték, meglátogatva az öregotthon lakóit, megvendégelték a vizsgálószték tagjait, tervezik az egyházközség zászlójának elkészítését, és több tevékeny tagot szeretnének bevonni a nőszövetségbe. *Magyar-szováton* a hagyományhoz híven szöttek (ravatalozót), megtartották az öregek vasárnapját, a Passiót közösen adták elő, megünnepelték a nőnapot és március 15-ét. Lókodra látogattak, és

laskát készítettek eladásra. *Mészkon* papilakot, tanácsstermet meszelték, terményt gyűjtöttek a Kollégium részére, hozzájárultak a gyermekek karácsonyi csomagjához, megünnepelték a nőnapot, és ellátták a vizsgálószték tagjait. *Sinfalván* az Ifjúsági Egylet bevonásával terményt gyűjtöttek a Kollégium és a Teológia étkezdéjének, műsoros szeretetvendégségeket rendeztek, megtartották a Nők Világimanapját és nőszövetségük tíz éves évfordulóját ünnepelték meg. *Tordán* hetente találkoztak, verseket, énekeket tanulnak, ételrecepteket cserélnek, előadókat hívnak meg. Megemlékeztek József Attiláról, meglátogatták a betegeket, és Lókodba is eljutottak. Kirándulást szerveztek Vajdahunyadra, besegítettek az imaheti vacsorák készítésénél. *Tordatúron* megtartották az öregek vasárnapját, vendégül látták a nagyajtai nőszövetséget, és együtt gyöngyöt fűztek. Helyi recepteket (túri rétes) gyűjtöttek, amit szeretnének megjelentetni, Lókodra látogattak, a közmunkázóknak ebédet készítettek, részt vettek a lelkészek megvendégelésében az imaheti alkalmával.

Asztalos Klára elnök felkérte a nőszövetségek képviselőit, hogy írjanak gyakrabban a *Nők Világa* és az *Unitárius Közlöny* részére. Felhívta a figyelmet, hogy aki teheti, ajánlja fel adója 1%-át az UNOSZ javára.

Összejövetelünket József Attila korát meghazudtoló frissességgel előadott szavatai gazdagították.

A megbeszélés után gazdagon terített asztalok vártak, köszönhetően a tordatúri asszonyok lelkes munkájának. Reméljük, a most megszőtt hálózathoz a többi nőszövetség is hoz majd egy-egy erős fonalat, amely még tartósabbá teszi közösségi tevékenységünket.

Dimény Csilla, Pálfi Ildikó

Pályázati felhívás

Az UNOSZ (Unitárius Nők Országos Szövetsége) pályázatot hirdet az országos nőszövetség szimbólumának (logójának) megtervezésére. A nyertes szimbólum szerepelni fog az UNOSZ dokumentumainak fejlécén, minden kiadványán, a pecséten és zászlón.

A jelíges pályázat legyen színes, de fekete-fehér nyomtatásra is alkalmas. Olyan elképzeléseket várunk, amelyek utalnak a nőszövetség munkájára, az unitárius szellemiségre, de ne használják a már meglevő szimbólumokat.

Méret: A5 formátum.

A jelíges pályázatok beküldési határideje: augusztus 15.

Cím: Unitárius Nők Országos Szövetsége, románul: Asociația Femeilor Unitariene din România, 400750 Cluj-Napoca O.P. 1, C.P. 24, postán, vagy személyesen az egyházi központ titkárságán lehet leadni.

A nyertes pályázatot 100 USD díjjal jutalmazzuk.

A beérkezett pályázatokat a 2005. szeptember 3-i külföldi országos konferencián fogjuk bemutatni és a tagság véleményét figyelembe véve szeptember folyamán döntünk.

Az UNOSZ vezetősége

Országos vallásolimpia színbelye volt a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium. Az első vallásolimpiát az egyházi VEN-bizottság kezdeményezésére hat város diákjainak részvételével szervezték május 20-a és 22-e között.

Játék és tudás, remény és tapasztalat

Negyvennyolc dicsőszentmártoni, kolozsvári, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, székelykeresztúri és székelyudvarhelyi fiatal mérte össze tudását ezen az első – remélhetőleg hagyománynyitó – vetélkedőn. A szervezők a IX.-esek számára bibliaismereti, a X.-eseknek egyháztörténeti, a XI.-esek számára pedig etikai tárgyú versenypróbát irányoztak elő (a balágás és érettségi időbeli közelsége miatt XII.-esek nem vettek részt az olimpián). Az írásbeli tételket Csáki Levente kénosi lelkész, Udvarhely-köri VEN-előadó állította össze – az olimpikonok és a minősítő vallásánárok nagy meglepedésére, hiszen a kitűzött feladatok a versenyzők tárgyi tudásáról, kreativitásáról, önálló gondolkodásáról egyaránt részletes „portrét” rajzolhattak. A bírálóbizottságot jórészt az olimpikonok vallásánárai alkották – András Benedek keresztúri, Lakatos Sándor szentgyörgyi, Bence Ilona udvarhelyi, Kovács Sándor dicsőszentmártoni és Solymosi Zsolt kolozsvári tanárok –, illetve az udvarhelyi Varga István, a vásárhelyi Jakabházi Béla-Botond és a már említett Csáki Levente.

A vallásolimpia igen hasznosnak bizonyult az illetékes egyházi tisztségviselők és a valláserkölcsi nevelésért felelősséget hordozó minden munkatárs számára egyaránt. Tanulások és „kiderülések” alkalma volt a kolozsvári megmérettetés. Öröme adhat okot, hogy a teológiai líceumok (a székelykeresztúri gimnázium és a kolozsvári kollégium) mellett komoly, elkötelezett vallásoktatási munka folyik más iskolákban is. Fényes bizonyosságot szolgáltatott erre a dicsőszentmártoni XI. osztályos Hunyadi Andrea Erzsébet, aki – bár szörványvidéki román iskolába jár – kiváló teljesítményt nyújtott etikai tárgykörű dolgozatával, amelynek témafelvetésével (kábitószersz és alkoholfüggőség) erkölcsi ítélőképességét, újszerűség iránti fogékonyságát, alkotóképességét igazolhatta – hasonlóan a többi helyezetthez. Egyértelművé vált, hogy a „világi” iskolák diákjai a heti három órában vallást tanulókkal is remekül fel tudják venni a versenyt. A hittel és a konkrét helyzetekben „színvallásra kényszerülő” unitárius valláserkölcsi magatartással is kínálkozott alkalom szembesülni azon a hitértelmező esti beszélgetésen, amely többek számára a megnyilvánulások mélysége, őszintesége folytán marad emlékezetes.

A vallásolimpia minősítő szakaszát izgalmas és megoldoztató csapatjáték egészítette ki, Solymosi Zsolt irányításával. A nyolc, egyenként hattagú csapatot különböző városok és különböző évfolyamok fiataljaiból állították össze a szervezők – ezzel mozdítva elő az ismerkedést, az egymásra-hangolódást. Négy bibliai jelenet (jézusi példázat) és négy etikai alaphelyzet (családon belüli agresszió, alkohol, korai terhesség, eutanázia) szerepjáték által való bemutatását kellett megoldaniuk a csapatoknak. A csekély 15 percnyi előkészület után kiváló, humorban, gondolati és erkölcsi mélységben, előadásbeli színességben bővelkedő bemutatót láthattak a résztvevők és más kíváncsiak.

A kolozsvári vallásolimpiát betetőző istentiszteleten Solymosi Zsolt, András Benedek, Lakatos Sándor és Csáki Levente lelkészek „köz munkával” teremtettek egyedi, felejthetetlen hangulatot, amely vélhetőleg hosszú időre szolgál lelki útvalóul a nemes versengésben egységre törő fiatalok számára.

Az olimpián a következő eredmények születtek:

IX. osztály: I. díj: Ferencz Ildikó (S.szentgyörgy), II. díj: Gergely Noémi (Sz.udvarhely), III. díj: Varró Rebeka (Sz.keresztúr), dicséretben részesült: Sólyom Melinda (M.vásárhely), Bokor Edit (K.vár) és Balázs Tünde Imola (K.vár)

X. osztály: I. díj: Tímár Zsolt (Sz.keresztúr), II. díj: Demény Enikő (K.vár), III. díj: Mátéfi Tímea (Sz.keresztúr), dicséretben részesült: Molnár Imola (Sz.keresztúr) és Salat Ágota (M.vásárhely)

XI. osztály: I. díj: Jakab Orsolya (Sz.keresztúr), II. díj: Bakk Liza (K.vár), III. díj: Hunyadi Andrea Erzsébet (Dicsőszentmárton), dicséretben részesült: Dénes Emőke (Sz.udvarhely)

Városok szerinti bontásban a legtöbb helyezést Székelykeresztúr (4) érte el, majd Kolozsvár (2), egy-egy helyezést vihetett haza Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy és Dicsőszentmárton.

A történelem első erdélyi unitárius vallásolimpiájának ünnepélyes megnyitóját az unitárius Egyházi Központ Dávid Ferenc dísztermében. Negyvennyolc ifjú mérte össze tudását és kreativitását.

A Polis könyvesbolt vezetője, Magyar Eszter felajánlására kitűzött értékes különdíjat, egy bibliai lexikont a dicsőszentmártoni csapat (négy olimpikon és kíséző tanáruk) nyerte el.

A vallásolimpia lebonyolításában a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai alaposan kivették a részüket. Az ő szervezőségük és találékonyságuk révén vált a rendezvény gördülékennyé, problémamentessé, jóvoltukból nem került sor programcsúszásokra. A X. H. osztály diákjai cukrászdát működtettek, ahol a megfáradt vagy feszült idegzetű olimpikonok jutányosan kaphattak be némi házi készítésű süteményt, koffein-gazdag üdítőt vagy alkoholmentes kávét.

Jakabffy Tamás – Vörös Alpár

Nosztalgia, egyház, család

A címbeli három szóval írható körül a május elején lezajlott *Fiatal felnőttek találkozója*. Második alkalommal került sor május 6-a és 8-a között arra a találkozóra, amelyre elsősorban azokat vártuk, akik az elmúlt években egyleteztek, de mára munkahelyi, családi okok miatt – vagy egyszerűen az életkorból fakadóan – nem részesei az ODFIE keretében kifejlődött unitárius ifjúsági mozgalomnak. A résztvevők között természetesen így is helyet kaptak azok, akik még/már „vén egyleteseknek” számítanak, illetve a székelyderzsi házigazda egyházközség egyletezni akaró fiataljai is.

A találkozó nyitányaként az „újraismerkedés” jegyében bemutatkozó beszélgetésre került sor. Ennek keretében ki-ki felvázolta az egyletezéshez kapcsolódó múltját és/vagy jelenét, felelevenítette

legemlékezetesebb egyleti élményét, tudását a mai ODFIE-ről. Végül mindenki beszélt az Erdélyi Unitárius Egyházzal való jelenlegi viszonyáról. Komolyabb és lazább hangvételű egyletes vallomások, vicces történetek tarkították élményszerűvé az estét.

A szombat reggeli áhítatot követően Demeter Sándor Lóránd lelkész mutatta be a székelyderzsi templomvárat. A napot Pál Tünde sepsiszentgyörgyi vallásánár előadása emelte magas szakmai színvonalra. Mondanivalóját a család- és gyermekvédelem témakörében kezdte, majd az egyén pszichológiai jellemvonásait ismertetve a párkapcsolatok megértését, fejlesztését és megtartását helyezte előadásának középpontjába. Ez utóbbi már csak azért is találhatóbb volt, mivel – néhány személy kivételével – a fiatal felnőttek

találkozóján többnyire még a családalapítás előtt álló résztvevők voltak jelen. Az ebédszünettel tagolt előadásorozatot helyzetgyakorlatok és esetleírások kísérő elemzései tették színesebbé.

Késő délután Szabó László irányításával került sor arra a beszélgetésre, amelynek célja az Unitárius Egyházzal való együttműködési lehetőségek felvázolása volt. A rövid helyzetismertetés után a résztvevők érintették a lelkészek szerepét és vállalásait egy egyházközség élén, kapcsolatát a hívekkel, a fiatalokkal stb. A téma összetettsége szétfeszítette volna a program és a rendelkezésre álló idő kereteit, ezért a következő találkozáson a felmerült igények alapján ennek folytatása várható. Harmonikaszó mellett kötetlen beszélgetés, éneklés zárta a napot. A találkozón több alkalommal is felmerült e rendezvény további sorsa. Újabb ötletek, tervek születtek. A folytatásban számítunk a régi egyletesek minél szélesebb körű részvételére.

Sándor Krisztina

Felfedezők

(V–VIII. osztályok)

Összegzés

I. szakasz

Kedves Felfedezők, kedves Barátaink! Íme, a végéhez érünk izgalmas, kutakodással és talán a felfedezés örömeivel is teljes szellemi kirándulásunk I. szakaszának. Valamennyi versenyzőnek gratulálunk a megmérettetéshez oly szükséges bátorságért, kitartásért és azért az érdeklődésért, amely nélkül nem születhetne meg egyetlen felfedezés sem. Gondolom, érdekes volt megismerkedni magyar népünk, Unitárius Egyházunk és egyetemes kultúránk egy-egy titkával, személyiségével, történéseivel határon innen és túl, akár az óceánon túlról, Amerikából is. Mindezek mellett azonban talán jobban megismertétek önmagatokat is: mennyire vagytok figyelmesek, kitartóak, pontosak és – miért ne? – becsületesek, igényesek. Meg hogy mennyire tudtok lelkesedni és másokat is biztatni, a játékba bevonni. Mennyire tudtok-tudunk egy csapatban összejátszani.

Most kérlek, figyeljeteK arra is, mennyire tudtok a magatokén kívül egymás eredményeinek is örülni! Válaszaitokból mi is sokat tanultunk.

Következzen az eredményhirdetés – de előbb olvassátok el figyelmesen az alább következő megjegyzést.

A továbbiakra nézve kívánunk Nektek és lelkes Irányítóitoknak, Segítőiteknek kellemes, szép vakációt, a nyerteseknek őszinte örömet és további sikert. Ügyesek voltatok; köszön-

jük, hogy együtt játszhattunk. A viszontlátásra ősztlől az *Unitárius Közlöny* lapjain is!

Megjegyzés: Ha egy versenyző beszerve még valakit, az ígérethez híven pluszpontot kap. Abban a fordulóban elért pontszámai megduplázódnak! Tekintettel arra, hogy 20 alatti volt a versenyzők száma, Sánduj Róbert visszamenőleg részesült megduplázott pontszámában. Gratulálunk – úgyszintén – Gergely Attilának is.

1. Gergely Attila, Székelyudvarhely	174 pont
2. Györgyilés Izolda, Kökös	160 pont
3. Józán Júlia, Tordatúr	160 pont
4. Fekete Ágnes Heini, Nagyajta	155 pont
5. Mihály Blanka, Nagyajta	155 pont
6. Máthé Eszter Etelka, Gyergyószentmiklós	125 pont
7. Gáll Levente, Székelyudvarhely	82 pont
8. Görtner Szilárd, Székelyudvarhely	45 pont
9. Szilágyi Krisztina, Székelyudvarhely	45 pont
10. Sánduj Róbert, Székelyudvarhely	22+22 = 44 pont
11. Szász Tikosi Zalán, Székelyudvarhely	40 pont
12. Hankó Szabolcs, Székelyudvarhely	39 pont
13. Cotar Dániel, Székelyudvarhely	35 pont
14. Máthé Erika, Székelyudvarhely	25 pont
15. Pap József, Székelyudvarhely	15 pont

Az első hét helyezett nyári táborozást nyert, a többiek könyvjutalomban részesülnek.

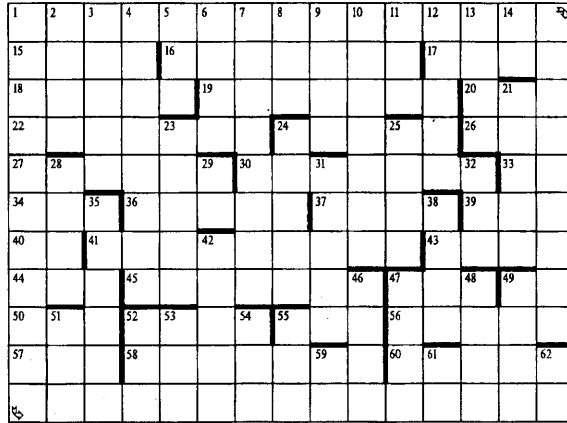
Meglátásaitokat, véleményeteket, ötleteiteket szeretettel várjuk. Postázzátok a címemre, ahogyan a válaszokat (Fekete Levente, 527005 Aita Mare, Str. Főút 349. jud. Covasna).

Isten áldjon!
Fekete Levente

Lapszámunk szerzői: Dimény Csilla képzőművész, tiszteletes asszony (Alsófelsőszentmihály), Fekete Levente – lelkész (Nagyajta), Ferenczi Mária-Magdolna agrármérnök, (Sepsiszentgyörgy), Jakabházi Vera némettanár (Segesvár), Kádár Ildikó vegyész-mérnök (Kolozsvár), Kecskés Csaba segédlelkész (Marosvásárhely), Máthé Sándor lelkész (Brassó), Pálffy Anna-Mária lelkész (Ikland), Pálfi Ildikó énekesz (Sinfalva), Sándor Szilárd lelkész (Jobbágyfalva-Nyárádszereda), Simó Edmund (Sepsiszentgyörgy), Vörös Alpár fizikatanár, VEN-előadótanácsos (Kolozsvár).

Közmondások

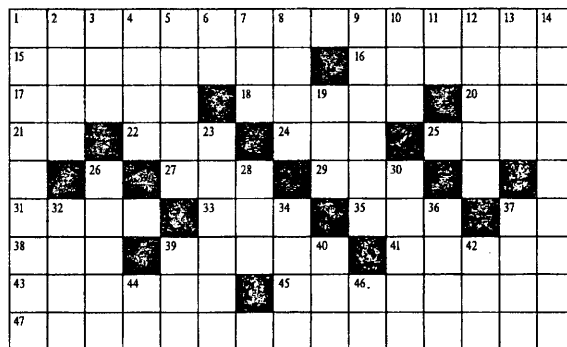
Vízszintes: 1. Magyar közmondás. 15. Vajféle. 16. Színházi produkció. 17. Úri fiúcska. 18. Egy magyar, Jókai regény címe. 19. Tíz év. 20. Van ilyen halász is, vadász is. 22. Finom étel. 24. Énekes együttes. 26. Fonalat készít. 27. NATO főtitkár volt, Javier 30. Kosárból a földre fordít. 33. Két csepp méz! 34. Csapadék. 36. Itt vannak a piramisok. 37. Számszerű tény. 39. Nem mozog. 40. Holland autójel. 41. Vásári forgatag. 43. Sánc. 44. Taszít. 45. Céltalanul járkáló. 47. ... Kaleh, dunai sziget volt. 49. Varróeszköz. 50. Minden rendben! 52. Autós csillagtúra. 55. Iskolai bútor. 56. Dinnyét próbál. 57. Északi szarvasfaj. 58. Betervező. 60. Franciaországi folyó.

Függőleges: 1. Magyar közmondás. 2. Betűvetés. 3. A dinamit feltalálója (Alfred). 4. Bőröndbe pakol. 5. Sérülés. 6. Elhamvad. 7. Magasodó. 8. Félutcat. 9. Köszönési forma. 10. Hevesen ide-oda mozgó. 11. Bukaresti egyetem betűjele. 12. Metélt. 13. Főúri rang. 14. Kén és fluor vegyjele. 21. Minőségéből veszít. 23. Női név. 24. Orkán. 25. Vezetékben kering. 28. A norvég főváros. 29. Névelő. 31. Ügyetlen, oktondi. 32. Ajtót szélesre nyit. 35. A mamut is ez. 38. Mazsola rajzfilmbeli barátja. 42. Régi autótípus. 46. Férfinév. 47. Fasor. 48. Amely személyek. 49. Teher. 51. Sárga, nemfém kémiai elem. 52. Élősködő állatka, ...atka. 53. Alma..., a kazah főváros. 54. Fohász. 55. Nemzetközi íróklub. 59. Üres zug! 61. Pajta. 62. Tova.

Sinka István balladái

Vízszintes: 1. A költő egyik balladája. 15. Mészköfésleség. 16. Tenyeres - ..., mokány. 17. Sík. 18. Kaszálókon élő gyomnövény. 20. Svájci folyó. 21. Rangjelző. 22. Ollós állat. 24. Nóta. 25. Gabonát vág. 27. Világtalan. 29. Vuk első zsákmánya Fekete István regényében. 31. Az achát egyik fajtája. 33. Talál. 35. Keleti uralkodói cím. 37. Kicsinyítő képző. 38. Biztonsági szerkezet. 39. Kendert tör. 41. „... legyünk, vagy szabadok?” (Petőfi). 43. Vakond testrésze. 45. Ismeretlen helyre. 47. Sinka másik balladája.

Függőleges: 1. Vándorszínészek régi pénzgyűjtési módja. 2. Hatalmában tart. 3. Központi csillagunk. 4. Orosz férfinév. 5. Hidrogén-klorid. 6. Üres tan! 7. Vidám. 8. Odanyújt. 9. Szóban való célzás valamire. 10. Indulatszó. 11. Olló közepe! 12. Zenedráma. 13. Volt, régiesen. 14. Finom prémfésleség. 19. Régi súlymérték. 23. Erdei kunyhó. 26. Ilyen tévedés történik meccsvezetés közben. 28. Káposztafajta. 30. Francia női név. 32. Esküvő. 34. ... tesz, becsap. 36. Kiabálás az erdőben az eltűntek után. 37. Szilícium. 39. A megtett út. 40. Kis házikó. 42. ... herceg, operett cím. 44. Két római ötvenes. 46. Skálahang.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvénymegfejtések beküldési határideje: **augusztus 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét augusztusi lapszámunkban közöljük.

Áprilisi rejtvényeink megfejtése: *Tájszavak totója* – x, 1, x, 2, 1, 2, 2, 1, 2, 1, 1, x, x, 2; *Népi bölcsességek* – Több ház, mint templom; Egy kápolna nem templom. Könyvjutalmat nyert **Mihály Blanka** nagyjaitai olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár

Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyery Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos
esetleges reklamációk:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről
szóló olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.